

YAŞLI HAKLARI
ULUSAL EYLEM PLANI
2023 - 2025

YAŞLI HAKLARI ULUSAL EYLEM PLANI

2023 - 2025

İÇİNDEKİLER

Vizyon.....	4
Giriş	5
Arka Plan	7
Politika Alanları.....	9
AKTİF VE SAĞLIKLI YAŞLANMA.....	10
Hedef 1: Aktif ve sağlıklı yaşlanma anlayışının geliştirilmesi.....	12
Hedef 2: Sağlık hizmetlerinin güçlendirilmesi	14
Hedef 3: Uzun süreli bakım hizmetlerinin güçlendirilmesi.....	16
TOPLUMSAL HAYATA KATILIM.....	24
Hedef 1: Hayat boyu öğrenme fırsatlarının güçlendirilmesi	26
Hedef 2: İstihdam imkânlarının geliştirilmesi ve emekliliğe uyum çalışmalarının yürütülmesi	28
Hedef 3: Ekonomik güvenliğin güçlendirilmesi.....	32
Hedef 4: Gönüllülüğün teşvik edilmesi.....	34
Hedef 5: Yaşlı bireylerin sosyal, kültürel etkinlikler ile turizm, rekreasyon ve sportif faaliyetlere katılımının teşvik edilmesi.....	38
HERKES İÇİN YAŞ DOSTU VE ERİŞİLEBİLİR ORTAMLAR.....	42
Hedef 1: Yapılı çevre, ulaşım sistemleri ile bilgi ve iletişim teknolojilerinde erişilebilirliğin yaygınlaştırılması.....	44

AFET VE İNSANİ BAKIMDAN ACİL DURUMLAR	50
Hedef 1: Afet ve insani bakımdan acil durumlara ilişkin planlama ve uygulamaların yaşlı bireyleri içerecek şekilde düzenlenmesi	52
YAŞLI HAKLARI.....	56
Hedef 1: Yaşlı haklarının korunması ve güçlendirilmesi	60
Hedef 2: Yaş ayrımcılığıyla mücadele edilmesi	64
Hedef 3: Yaşlı bireylerin adalet hizmetlerine erişiminin güçlendirilmesi.....	68
Hedef 4: Yaşlı bireylerin ihmal, istismar, sömürü ve şiddet gibi insan onur ve haysiyetini zedeleyici muamelelerden korunması	70
UYGULAMA VE İZLEME.....	74
Hedef 1: Politika oluşturma ve uygulamanın izlenmesine yönelik veri ve istatistiklerin geliştirilmesi.....	78
Hedef 2: Politika oluşturma ve izleme süreçlerinin çok taraflı ve katılımcı bir anlayışla koordine edilmesi.....	82
Uygulama Yöntemi	84
İzleme ve Değerlendirme	85

VİZYON

***Yaşlı bireylerin haklarını
gerçekleştirebildikleri, kendi ihtiyaçlarına
ve taleplerine uygun hizmetleri
alabildikleri ve yaşam deneyimlerini
gelecek nesillere aktarabildikleri her yaş
için toplum inşa etmek...***

GİRİŞ

20. yüzyılın ikinci yarısından bu yana doğurganlık hızının düşmesi ve doğumda ve yaşlılıkta beklenen yaşam sürelerinin uzaması; demografik bir dönüşümü beraberinde getirmiştir. Bu süreçte, her ülkede aynı şekilde seyretmemekle birlikte; özellikle gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde yaşlı nüfusun toplam nüfus içerisindeki oranı artmıştır.

Türkiye’de de dünyadaki eğilime benzer bir şekilde 65 yaş ve üzeri nüfusun toplam nüfus içerisindeki oranı hızla artarak 2022 yılsonu itibarıyla %9,9 olmuştur. Bu oranın 2030 yılında %12,9’a; 2040 yılında ise %16,3’e ulaşacağı tahmin edilmektedir. Yaşlı nüfus oranında yaşanan bu artış sosyal, ekonomik ve kültürel değişim ve dönüşümleri de beraberinde getirmiştir.

Yaşlılık alanındaki politika ve hizmetlerin dayandığı bakış açısı; yaşlı bireylerin toplum tarafından algılanma biçimlerinden ve toplum içindeki konumlarından etkilenebilmektedir. Yaşlı bireylerin “toplum için bir yük” olduğu yönündeki algı; toplumsal dışlanmaya yol açabilmekte ve dolayısıyla toplumsal yaşama katılımın önünde yapısal bir engel haline gelebilmektedir. Toplumsal önyargılar yarattığı yetersizlik duygusuna bağlı olarak yaşlı bireylerin topluma sunabilecekleri katkıları sınırlayabilmektedir. Kişinin kronolojik yaşı veya

“yaşlı” olduğu algısı ile oluşturulan önyargılar ve/veya ayrımcı davranışları içeren ve yaş ayrımcılığı olarak değerlendirilen bu tür tutumlar dışlanmaya sebep olmakta; yaşlı bireylerin özerkliklerini ve bağımsız yaşamlarını sınırlandırmakta ve yaşlı bireyleri edilgen hale getirmektedir. Bu anlayış doğrultusunda yaşlı bireylere yönelik politika ve hizmetlerin daha çok sağlık, sosyal yardım ve bakım hizmetlerine odaklanması ise; yaşlı bireylerin toplumsal yaşama aktif bir şekilde katılmamalarına ve dolayısıyla da yalnızlaşmalarına neden olabilmektedir.

Gelişmiş ülkelere başlamak üzere dünyanın çoğu ülkesinde yaşlı nüfus oranının artması ve görece daha az çocuk ve genç olmasının tüm sektörlerde önemli ve geniş kapsamlı etkileri bulunmaktadır. Bu süreç aile yapıları ve nesiller arası ilişkilerin yanı sıra işgücü piyasası, finans ve sağlık sistemleri, siyasal katılım, mal ve hizmet talebi, kentsel planlama ve altyapı dâhil tüm sektörleri etkilemektedir. Bu etkiler yaşlanma ve yaşlılık alanındaki uluslararası ve ulusal düzeydeki politika önceliklerinin ve bu doğrultuda sunulan hizmetlerin yeniden değerlendirilmesi ihtiyacını ortaya çıkarmıştır.

Küresel düzeyde ortaya çıkan bu ihtiyaç uluslararası politika gündeminde de ele alınmaya başlamış ve yaşlılık konusunun sosyal hizmet ve yardım alanı ile

sınırlanmayacağına ilişkin yaklaşımlar ortaya çıkmaya başlamıştır. Bu noktada; yaşlanma alanının esasen tüm politika ve hizmet alanlarında gözetilmesi gereği ve yaşlılığın bağımsızlık, katılım, bakım, kendini gerçekleştirme ve saygınlık çerçevesinde bir insan hakları meselesi olarak ele alınması gündeme gelmiştir.

Bu yaklaşımı ortaya koyan önemli gelişmelerden biri olarak görülen ve 2002 yılında II. Dünya Yaşlanma Asamblesi'nde kabul edilen Madrid Uluslararası Yaşlanma Eylem Planı (MIPAA) ile yaşlı bireyler ekonomik ve sosyal kalkınma süreçlerine katkı sağlayan değişimin özneleri olarak kabul edilmiştir. MIPAA'da, yaşlı bireylerin insan haklarının ve temel özgürlüklerinin teşviki ve korunmasının "her yaş için toplum" olma yolunda temel unsurlardan biri olduğu vurgulanmış ve kişilerin güvenli ve onurlu bir şekilde tüm haklara sahip vatandaşlar olarak topluma tam katılımlarının sağlanması gerekliliği ortaya koyulmuştur.

2015 yılında Birleşmiş Milletler tarafından küresel bir kalkınma gündemi olarak kabul edilen 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SKA) da yaşlılığın bir insan hakları meselesi olarak ele alınmasını ve kimseyi geride bırakmama vaadi ile ülkelerin tüm politika ve hizmet alanlarında gözetilmesini benimsemiştir.

MIPAA başta olmak üzere bu politika anlayışı ülkemizin yaşlılık alanındaki uluslararası politika çerçevesini oluştururken; ulusal dayanağını ise

Anayasa ve çeşitli kanunlarla öngörülen düzenlemeler oluşturmaktadır. Anayasa'nın herkesin kanun önünde eşit olduğunu belirleyen 10. maddesinde yaşlı bireylere yönelik alınacak pozitif tedbirlerin eşitlik ilkesine aykırı sayılamayacağı ve 'Sosyal güvenlik bakımından özel olarak korunması gerekenler' başlıklı 61. maddesi ile yaşlıların devlet tarafından korunması düzenlenmiştir.

Bu dayanaklar çerçevesinde yaşlılık alanındaki politika ve uygulamalarımızı güçlendirmek üzere; Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN tarafından 2019 yılının "Yaşlılık Yılı" olarak ilan edilmesi, 2019 yılında I. Yaşlılık Şûrası'nın düzenlenmesi, 2022 yılında yaşlıların hayatın çeşitli alanlarında yaşadıkları sorunların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi bünyesinde Meclis Araştırması Komisyonu kurulması son yıllarda bu alanda atılan önemli adımlar arasında yer almaktadır.

Bu adımlarla birlikte yaşlılık alanındaki ortak bakış açısını ortaya koyan ve yaşlı bireylerin farklılaşan ihtiyaçlarını da gözeterek tüm politika ve hizmetlerde yaşlılığın anaakımlaştırılmasını amaçlayan Yaşlanma Vizyon Belgesi ise; yaşlı bireylerin topluma kattıkları değer farkında olarak hak temelli bakış açısıyla ihtiyaçlarına ve taleplerine uygun hizmetleri alabildiği, kapsayıcı, sürdürülebilir ve "her yaş için toplum" olma vizyonuna dayanmaktadır.

ARKA PLAN

Ülkemizde yaşlılık alanında son yıllardaki gelişmelerin uygulamaya yansıtılabilmesi ve dolayısıyla yaşlılık alanındaki yapılması gerekenlerin; hak temelli, kapsayıcı ve sürdürülebilir bir şekilde ortaya koyulabilmesini amaçlayan Yaşlanma Vizyon Belgesi'nin 2023-2025 yılları arasında uygulama aracı olarak Yaşlı Hakları Ulusal Eylem Planı (2023-2025) hazırlanmıştır.

Yaşlanma Vizyon Belgesi ve Yaşlı Hakları Ulusal Eylem Planı (2023-2025) ile;

- Yaşlılık ve yaşlanma kavramlarının politika, program ve hizmetlerin tasarımı, uygulama, izleme ve değerlendirme süreçlerinde gözetilerek anaakımlaştırılması ve tüm bu süreçlere yaşlı bireylerin etkin katılımlarının sağlanması,
- Yaşlı bireylerin farklılaşan ve gelişen dünya ile birlikte çeşitlenen ihtiyaçlarının dikkate alınması,

- Yaşlılığın çok sektörlü bir alan olması nedeniyle yaşlı bireylerin haklarının gerçekleştirilmesinde etkili bir koordinasyon ile çok taraflı iş birliğinin sağlanması, amaçlanmaktadır.

Yaşlı Hakları Ulusal Eylem Planı, Yaşlanma Vizyon Belgesi'ndeki;

- Aktif ve Sağlıklı Yaşlanma
- Toplumsal Hayata Katılım
- Herkes İçin Yaş Dostu ve Erişilebilir Ortamlar
- Afet ve İnsani Bakımdan Acil Durumlar
- Yaşlı Hakları
- Uygulama ve İzleme

başlıklı 6 politika alanında ortaya koyulan hedeflere ulaşmak için 2023-2025 yıllarında alınacak tedbirleri içermektedir.

Yaşlanma Vizyon Belgesi ve Yaşlı Hakları Ulusal Eylem Planı;

- 10. Kalkınma Planı (2014-2018),
- 11. Kalkınma Planı (2019-2023),
- 2020 yılı Şubat ayında yayınlanan I. Yaşlılık Şurası'nda alınan tavsiye kararları,
- 2022 yılı Temmuz ayında Türkiye İnsan Hakları Eşitlik Kurumu tarafından yayınlanan Türkiye Yaşlı Hakları Raporu,
- 6 Aralık 2022 tarihinde gerçekleştirilen Uluslararası Yaşlı Refahı Çalıştayı Sonuç Raporu,
- 2023 yılı Şubat ayında yayınlanan Yaşlıların Hayatın Çeşitli Alanlarında Yaşadıkları Sorunların Araştırılarak Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Raporu,
- Ülkemizi temsilen katılım sağlanan uluslararası kongre ve toplantı raporları,
- Yaşlılık alanında çalışmalar yürütenler başta olmak üzere sivil toplum kuruluşlarının alınan geri bildirimler,

- Yaşlanma Vizyon Belgesi hazırlık çalışmaları kapsamında gerçekleştirilen çalıştaylar ve yapılan resmi yazışmalar ile derlenen görüşler doğrultusunda yaşlılık alanında ülkemizde odak kurum olan Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı koordinasyonunda hazırlanmıştır.

AKTİF VE SAĞLIKLI YAŞLANMA

AMAÇ

Aktif ve sağlıklı yaşlanma perspektifiyle bağımsız yaşamı desteklemek

Dünyada olduğu gibi ülkemizde de demografik dönüşüm süreciyle birlikte doğurganlık ve ölümlülük hızları düşerken doğuşta beklenen yaşam süresi artış göstermektedir. Bu durum, toplam nüfus içerisinde yaşlı nüfus oranının artmasına neden olmaktadır. Nüfusun yaşlanmasıyla birlikte sürdürülebilir toplumlar için “aktif ve sağlıklı yaşlanma” kavramı ön plana çıkmaktadır.

Aktif yaşlanma, bireyler yaş aldıkça yaşam kalitesini artırmak için sağlık, güvenlik ve katılım gibi konulardaki fırsatlardan yaşlı bireylerin en iyi şekilde yararlanma süreci olarak tanımlanmaktadır. Bununla birlikte “sağlıklı yaşlanma” bir yaşam süreci içerisinde her yaş grubundan tüm bireyleri kapsayan, yaşam seyri perspektifiyle ele alınması gereken bir kavramdır. Sosyal ve ekonomik eşitsizliklerle yakından ilintili olan bu kavram, bireyin bulunduğu çevre, yaşam koşulları, yaşam tercihleri, ihtiyacı olan desteği alıp alamaması gibi birçok farklı etken ile şekillenmektedir. Nüfusların hızla yaşlanması, aktif ve sağlıklı yaşlanma perspektifinin toplumlar

tarafından içselleştirilmesi sürecinin hızlandırılmasını ve buna yönelik olarak atılacak adımların hayata geçirilmesini gerektirmektedir.

Dolayısıyla aktif ve sağlıklı yaşlanma sürecinde; yaşlı bireylerin sağlık hizmetlerinden etkili bir şekilde yararlanmaları ve yerinde yaşlanma ilkesi ile bireylerin kendi kararları doğrultusunda, kendi seçtikleri çevrede gerekli destekleri alarak bağımsız bir şekilde yaşayabilmeleri esastır. Bu kapsamda; sağlık hizmetlerinin yaş dostu bir anlayışla güçlendirilmesinin yanı sıra; uzun dönemli bakım hizmetlerinin kişilerin bağımsız yaşayabilmelerini teşvik eden toplum temelli bir anlayışla sunulması önem taşımaktadır.

Yaşlanma Vizyon Belgesi doğrultusunda hazırlanan Yaşlı Hakları Ulusal Eylem Planı (2023-2025) ile aktif ve sağlıklı yaşlanma anlayışının geliştirilmesi, sağlık hizmetlerinin ve uzun süreli bakım hizmetlerinin güçlendirilmesine yönelik tedbirlerin alınması amaçlanmaktadır.

HEDEF 1

Aktif ve sağlıklı yaşlanma anlayışının geliştirilmesi

Eylem Alanı	Faaliyetler	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İlgili Kurum ve Kuruluşlar	Göstergeler
1.1. Yaşam boyu perspektifinde aktif ve sağlıklı yaşlanma anlayışının geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapılması	<p>1.1.1. Özel gün ve haftalarda aktif ve sağlıklı yaşlanma konusunda etkinlikler (resim, şiir, kompozisyon yarışmaları, münazaralar vb.) düzenlenecektir.</p> <p>1.1.2. İlköğretim ve orta öğretim müfredatına aktif ve sağlıklı yaşlanma ile yaşlıyla iletişim konuları dahil edilecektir.</p> <p>1.1.3. Orta öğretim ve yükseköğretim düzeyinde yaşlılık alanında sosyal sorumluluk projeleri teşvik edilecektir.</p> <p>1.1.4. İlgili yükseköğretim programlarının müfredatına aktif ve sağlıklı yaşlanma konusunun dahil edilmesi için çalışmalar gerçekleştirilecektir.</p> <p>1.1.5. Aktif ve sağlıklı yaşlanma konusunda yüksek lisans ve doktora programı düzeyinde tez, proje ve araştırmaların teşvik edilmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır.</p> <p>1.1.6. Aktif ve sağlıklı yaşam kültürünü teşvik etmek üzere bilgilendirme ve farkındalık materyalleri hazırlanacaktır.</p> <p>1.1.7. Dengeli ve yeterli beslenmenin teşvik edilmesine yönelik farkındalık çalışmaları yapılacaktır.</p> <p>1.1.8. Yaşlı bireylerde sağlıklı ve dengeli beslenme bilincinin geliştirilmesine yönelik beslenme rehberi hazırlanacaktır.</p> <p>1.1.9. Denge kaybı ve düşmeye yol açabilecek etkenler hakkında yaşlı bireylerin bilgilendirilmesi ve farkındalığının artırılması için çalışmalar yapılacaktır.</p> <p>1.1.10. Sosyal hizmet kuruluşlarında görev yapan personele yönelik aktif ve sağlıklı yaşlanma konusunda hizmet içi eğitim programları oluşturulacak ve mevcut programlara dahil edilecektir.</p> <p>1.1.11. Aktif ve sağlıklı yaşlanma anlayışının geliştirilmesi ve yaygınlaştırılmasında dijital gereç ve içeriklerden yararlanılacaktır.</p>	<p>1.1.1. Sağlık Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı</p> <p>1.1.2. Milli Eğitim Bakanlığı</p> <p>1.1.3. Milli Eğitim Bakanlığı, Üniversiteler</p> <p>1.1.4. Yükseköğretim Kurulu</p> <p>1.1.5. Yükseköğretim Kurulu, TÜBİTAK, Kalkınma Ajansları</p> <p>1.1.6. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı</p> <p>1.1.7. Sağlık Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı</p> <p>1.1.8. Sağlık Bakanlığı</p> <p>1.1.9. Sağlık Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı</p> <p>1.1.10. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Yükseköğretim Kurulu</p> <p>1.1.11. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Yükseköğretim Kurulu</p>	<p>1.1.1. Türkiye Radyo Televizyon Kurumu, Üniversiteler, Yerel Yönetimler, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>1.1.2. Sağlık Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>1.1.3. Yüksek Öğretim Kurulu, Sağlık Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Yerel Yönetimler, Meslek Kuruluşları, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>1.1.4. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>1.1.5. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Türkiye Ulusal Ajansı, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>1.1.6. Üniversiteler, Yerel Yönetimler, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>1.1.7. İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları, Yerel Yönetimler, Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>1.1.8. Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>1.1.9. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Yerel Yönetimler, Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>1.1.10. Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>1.1.11. Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları</p>	<p>1.1.1. Düzenlenen Etkinlik Sayısı, Katılımcı Sayısı</p> <p>1.1.2. Düzenlenen Müfredat Sayısı</p> <p>1.1.3. Sosyal Sorumluluk Projesi Sayısı, Sosyal Sorumluluk Projesi Gerçekleştiren Okul Sayısı, Sosyal Sorumluluk Projesi Gerçekleştiren Üniversite Sayısı</p> <p>1.1.4. Toplantı Sayısı, Önerilen Düzenleme Sayısı, Mevcut Durum Raporu Sayısı</p> <p>1.1.5. Desteklenen Tez Sayısı, Desteklenen Araştırma Sayısı, Desteklenen Proje Sayısı</p> <p>1.1.6. Dijital İçerikler Dahil Oluşturulan Bilgilendirme ve Farkındalık Materyali Sayısı,</p> <p>1.1.7. Bilgilendirme ve Farkındalık Faaliyeti (toplantı, seminer, sosyal medya içeriği, kamu spotu, broşür vs.) Sayısı</p> <p>1.1.8. Rehber Sayısı</p> <p>1.1.9. Bilgilendirme ve Farkındalık Faaliyeti (toplantı, seminer, sosyal medya içeriği, kamu spotu, broşür vs.) Sayısı</p> <p>1.1.10. Oluşturulan Eğitim İçeriği Sayısı</p> <p>1.1.11. Dijital İçerik Sayısı</p>

HEDEF 2

Sağlık hizmetlerinin güçlendirilmesi

Eylem Alanı	Faaliyetler	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İlgili Kurum ve Kuruluşlar	Göstergeler
2.1. Yaşlı bireyler için sağlık hizmetlerinin geliştirilmesi	<p>2.1.1. Geriatri uzmanlarının gerçekleştirecekleri mecburi hizmet kapsamına huzurevleri ve huzurevi yaşlı bakım ve rehabilitasyon merkezlerinin de dahil edilmesine yönelik çalışmalar gerçekleştirilecektir.</p> <p>2.1.2. Yaşlı bireylerin mevcut sağlık hizmetlerine ilişkin farkındalıklarını artırmaya yönelik sağlık okuryazarlığı düzeylerinin güçlendirilmesi için çalışmalar yürütülecektir.</p> <p>2.1.3. Demans ve demans için kontrol edilebilir risk faktörleri hakkında toplumun bilinçlendirilmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır.</p> <p>2.1.4. Ulusal Demans Eylem Planı ve Uygulama Programı hazırlanmasına yönelik çalışmalar yapılacaktır.</p> <p>2.1.5. Demans hastalığı konusunda yapılacak tarama, bilgilendirme çalışmaları ile bilimsel araştırmalar teşvik edilecektir.</p> <p>2.1.6. Sağlık hizmetlerinin yaş dostu bir anlayışla geliştirilmesine yönelik çalışmalar gerçekleştirilecektir.</p> <p>2.1.7. Yaşlı bireyler için egzersiz, fiziksel aktivite ve rehabilitasyon hizmetlerinin geliştirilmesine yönelik çalışmalar gerçekleştirilecektir.</p>	<p>2.1.1. Sağlık Bakanlığı</p> <p>2.1.2. Sağlık Bakanlığı</p> <p>2.1.3. Sağlık Bakanlığı</p> <p>2.1.4. Sağlık Bakanlığı</p> <p>2.1.5. Sağlık Bakanlığı</p> <p>2.1.6. Sağlık Bakanlığı</p> <p>2.1.7. Sağlık Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı</p>	<p>2.1.1. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>2.1.2. Yerel Yönetimler, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>2.1.3. İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları, Yerel Yönetimler, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>2.1.4. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Üniversiteler, Dünya Sağlık Örgütü Türkiye Ofisi, Yerel Yönetimler, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>2.1.5. Yükseköğretim Kurulu, Üniversiteler, TÜBİTAK, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>2.1.6. İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları, Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>2.1.7. Üniversiteler, Yerel Yönetimler, Sivil Toplum Kuruluşları</p>	<p>2.1.1. Toplantı Sayısı, Önerilen Düzenleme Sayısı</p> <p>2.1.2. Oluşturulan Erişilebilir Bilgilendirme ve Farkındalık Materyali (medya, yazılı basın, afiş, broşür veya dijital içerik vs.) Sayısı</p> <p>2.1.3. Bilinçlendirme Faaliyeti (toplantı, seminer, sosyal medya içeriği, kamu spotu, broşür vs.) Sayısı</p> <p>2.1.4. Toplantı/Çalıştay Sayısı, Katılımcı Sayısı, Ülke Örnekleri İnceleme Raporu Sayısı</p> <p>2.1.5. Tarama Sayısı, Bilgilendirme ve Farkındalık Faaliyeti (toplantı, seminer, sosyal medya içeriği, kamu spotu, broşür vs.) Sayısı</p> <p>2.1.6. Toplantı/Çalıştay Sayısı, Yaş Dostu Sağlık Kuruluşu Sayısı</p> <p>2.1.7. Sağlık Tesisi/Merkez/Kuruluş Sayısı, Yararlanıcı Sayısı</p>

Eylem Alanı	Faaliyetler	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İlgili Kurum ve Kuruluşlar	Göstergeler
2.2. Ruh sağlığı hizmetlerinin güçlendirilmesi	<p>2.2.1. Yaşlı bireylere yönelik ruh sağlığı hizmetlerinin güçlendirilmesine yönelik ilgili tarafların katılımıyla bir çalıştay gerçekleştirilecektir.</p> <p>2.2.2. Ruh sağlığı alanında görev yapmakta olan profesyonellerin yaşlılık alanında farkındalığının artırılmasına yönelik çalışmalar gerçekleştirilecektir.</p>	<p>2.2.1. Sağlık Bakanlığı</p> <p>2.2.2. Sağlık Bakanlığı</p>	<p>2.2.1. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>2.2.2. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları</p>	<p>2.2.1. Çalıştay Sayısı, Katılım Gösteren Kurum ve Kuruluş Sayısı, Katılımcı Sayısı, Çalıştay Sonuç Raporu</p> <p>2.2.2. Bilgilendirme ve Farkındalık Faaliyeti Sayısı</p>

HEDEF 3

Uzun süreli bakım hizmetlerinin güçlendirilmesi

Eylem Alanı	Faaliyetler	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İlgili Kurum ve Kuruluşlar	Göstergeler
3.1. Toplum temelli bakım hizmetlerinin güçlendirilmesi	<p>3.1.1. Uzun süreli bakım hizmetlerinde toplum temelli anlayışın yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmalar yapılacaktır.</p> <p>3.1.2. Enformal bakım alanındaki mevcut durum, yaşanan sorun ve önerilerin ele alınacağı bir çalıştay ilgili tarafların katılımıyla gerçekleştirilecektir.</p> <p>3.1.3. Evde bakım kapsamında bakım veren kişilerin başta palyatif bakım olmak üzere bakım konusunda bilgi ve pratiklerinin geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır.</p> <p>3.1.4. Yaşlı bireylere yönelik olarak gündüz hizmet sunan merkezler nitelik ve nicelik açısından güçlendirilecektir.</p> <p>3.1.5. Yaşlı bireylere yönelik gündüz hizmeti sunan merkezlere ilişkin mevzuat çalışması yapılarak yayımlanacaktır.</p> <p>3.1.6. Evde bakım yardımına ilişkin mevzuat çalışması yapılarak yayımlanacaktır.</p> <p>3.1.7. Yaşlı bireylere yönelik evde bakım ve sosyal hizmet uygulamalarının çeşitlendirilmesi ve yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmalar gerçekleştirilecektir.</p> <p>3.1.8. Demans ve Alzheimer özelinde ihtisaslaşmış gündüz hizmet merkezlerinin yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmalar gerçekleştirilecektir.</p> <p>3.1.9. İç ve dış göç hareketleriyle yer değişikliği yapan yaşlı bireyler için gündüz hizmet merkezlerinde uyum programları yürütülmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır.</p> <p>3.1.10. Yaşlı Destek Programı (YADES) kapsamında belediyelerin yaşlılara yönelik evde bakım, psiko-sosyal destek ve kültürel faaliyet hizmetlerini içeren projeler geliştirme konusunda kapasiteleri artırılacaktır.</p> <p>3.1.11. Yaşlı Destek Programı (YADES) kapsamında belediyeler tarafından hayata geçirilen iyi uygulamaların derlendiği kitapçık oluşturulacaktır.</p>	<p>3.1.1. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Yerel Yönetimler</p> <p>3.1.2. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı</p> <p>3.1.3. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Yerel Yönetimler</p> <p>3.1.4. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı</p> <p>3.1.5. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı</p> <p>3.1.6. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı</p> <p>3.1.8. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Yerel Yönetimler</p> <p>3.1.9. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Yerel Yönetimler</p> <p>3.1.10. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Yerel Yönetimler</p> <p>3.1.11. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı,</p>	<p>3.1.1. Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>3.1.2. İçişleri Bakanlığı, Sosyal Güvenlik Kurumu, Üniversiteler, Yerel Yönetimler, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>3.1.3. Sağlık Bakanlığı, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>3.1.4. Yerel Yönetimler, Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>3.1.5. Hazine ve Maliye Bakanlığı, Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Sivil Toplum Kuruluşları,</p> <p>3.1.6. Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>3.1.7. Yerel Yönetimler, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>3.1.8. Sağlık Bakanlığı, Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>3.1.9. İçişleri Bakanlığı, Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği Türkiye Ofisi, Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>3.1.10. Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>3.1.11. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Yerel Yönetimler</p>	<p>3.1.1. Bilgilendirme ve Farkındalık Faaliyeti (toplantı, seminer, sosyal medya içeriği, kamu spotu, broşür vs.) Sayısı</p> <p>3.1.2. Çalıştay Sayısı, Katılımcı Sayısı, Çalıştay Sonuç Raporu</p> <p>3.1.3. Eğitim Sayısı, Proje/Program Sayısı, Yararlanıcı Sayısı</p> <p>3.1.4. Proje Sayısı, Düzenlenen Mevzuat Sayısı, Açılan Aktif Yaşam Merkez Sayısı, Hizmet Alan Sayısı, İhtiyaç Analizine Yönelik Uygulanan Anket, İhtiyaç Analizi Raporu, Eğitim Sayısı, Eğitim Alan Personel Sayısı</p> <p>3.1.5. Yayımlanan Mevzuat</p> <p>3.1.6. Yayımlanan Mevzuat</p> <p>3.1.7. Uygulama Sayısı, Hizmet Alan Sayısı</p> <p>3.1.8. İhtisaslaşmış Gündüz Hizmet Merkez Sayısı, Personel Sayısı, Hizmet Alan Sayısı</p> <p>3.1.9. Toplantı Sayısı, Katılımcı Sayısı, Uyum programı Sayısı, Yararlanıcı Sayısı</p> <p>3.1.10. YADES Projesi Uygulayan Belediye Sayısı</p> <p>3.1.11. İyi Uygulama Örneği Kitapçık Sayısı</p>

Eylem Alanı	Faaliyetler	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İlgili Kurum ve Kuruluşlar	Göstergeler
3.2. Manevi destek hizmetlerinin yaygınlaştırılması	<p>3.2.1. Yaşlı bireylere yönelik hizmet sunulan kuruluşlarda yaşamını sürdüren bireyler için manevi destek ve rehberlik programı geliştirilerek uygulanması sağlanacaktır.</p> <p>3.2.2. Yaşlı bireylere yönelik hizmet sunulan kuruluşlarda yaşamını sürdüren bireyler için manevi destek konusundaki taleplerine ilişkin ihtiyaçları belirlenecektir.</p> <p>3.2.3. Diyanet İşleri Başkanlığı'nın yazılı ve görsel yayınlarının tanıtılması için Diyanet TV, Diyanet Radyo gibi basın yayın organlarında yaşlı bireylerin ihtiyaç ve beklentilerine yönelik programlar artırılacaktır.</p>	<p>3.2.1. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Diyanet İşleri Başkanlığı</p> <p>3.2.2. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı</p> <p>3.2.3. Diyanet İşleri Başkanlığı</p>	<p>3.2.1. Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>3.2.2. Diyanet İşleri Başkanlığı</p> <p>3.2.3. Türkiye Radyo Televizyon Kurumu, Sivil Toplum Kuruluşları</p>	<p>3.2.1. Toplantı Sayısı, Rapor Sayısı, Manevi Destek Programı, Personel Sayısı, Yararlanıcı Sayısı</p> <p>3.2.2. Görüşülen Yaşlı Birey Sayısı, Rapor Sayısı</p> <p>3.2.3. Program Sayısı</p>

Eylem Alanı	Faaliyetler	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İlgili Kurum ve Kuruluşlar	Göstergeler
3.3. Yatılı bakım hizmetlerinin kapasitesinin güçlendirilmesi	<p>3.3.1. Yaşlı bireylere yönelik hizmet sunan kuruluşlara kabul yaşının 65 yaş ve üzeri bireyleri kapsayacak şekilde mevzuat değişikliği yapılacaktır.</p> <p>3.3.2. Ev tipi yaşlı bakım kuruluşları yaygınlaştırılacaktır.</p> <p>3.3.3. Yaşlı bireylere yönelik hizmet sunulan kuruluşlarda afet ve acil durumlar da dahil güçlendirme çalışmaları yapılacaktır.</p> <p>3.3.4. Yaşlı bireylere yönelik hizmet sunulan kuruluşlarda bireylerin yaşam kalitelerini artıracak teknolojik çözümler geliştirmek üzere çalışmalar gerçekleştirilecektir.</p> <p>3.3.5. Palyatif bakım merkezlerinin kapasitesi güçlendirilecektir.</p>	<p>3.3.1. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı</p> <p>3.3.2. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı</p> <p>3.3.3. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı</p> <p>3.3.4. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı</p> <p>3.3.5. Sağlık Bakanlığı</p>	<p>3.3.1. İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları, Üniversiteler, Yerel Yönetimler, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>3.3.2. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>3.3.3. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>3.3.4. TÜBİTAK, Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>3.3.5. Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları</p>	<p>3.3.1. Düzenlenen Mevzuat Sayısı</p> <p>3.3.2. Ev Tipi Kuruluş Sayısı</p> <p>3.3.3. Güçlendirilen Kuruluş Sayısı</p> <p>3.3.4. İhtiyaç Tespit Raporu</p> <p>3.3.5. Palyatif Bakım Merkezi Sayısı, Personel Sayısı</p>

Eylem Alanı	Faaliyetler	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İlgili Kurum ve Kuruluşlar	Göstergeler
3.4. Yaşlı bakım hizmetleri sürecinde yer alan personelin niteliği ve niceliğinin artırılması	<p>3.4.1. Yaşlı bakım hizmetleri alanında görev yapan personele yaşlıların iyi oluş hallerine katkı sunmaları amacıyla başta sanatla terapi uygulamaları olmak üzere farklı terapi alanlarında gelişimlerinin desteklenmesine ilişkin hizmet içi eğitimler düzenlenecektir.</p> <p>3.4.2. Yaşlı bakım hizmetleri alanında görev yapan personele mahremiyet eğitimi verilecektir.</p> <p>3.4.3. Yaşlılık alanındaki ön lisans ve lisans programlarının müfredatındaki staj ve uygulamalı ders sayısının artırılmasına yönelik çalışmalar gerçekleştirilecektir.</p> <p>3.4.4. Yaşlı bireylere yönelik hizmet sunulan kuruluşlarda bakım hizmeti verecek personel için en az ön lisans düzeyindeki yaşlı bakım bölümlerinden mezun olma şartının aranmasına yönelik mevzuat çalışması gerçekleştirilecektir.</p> <p>3.4.5. Bakım veren personelin sigorta, izin, sosyal güvence alanlarında güçlendirilmesine ve desteklenmesine yönelik mevzuat çalışması gerçekleştirilecektir.</p> <p>3.4.6. Tükenmişlik sendromunu önlemeye ilişkin olarak bakım veren kişilere yönelik psiko-sosyal destek sunulacaktır.</p>	<p>3.4.1. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı</p> <p>3.4.2. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı</p> <p>3.4.3. Yükseköğretim Kurulu</p> <p>3.4.4. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Mesleki Yeterlilik Kurumu</p> <p>3.4.4. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı</p> <p>3.4.6. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı</p>	<p>3.4.1. Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>3.4.2. Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>3.4.3. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>3.4.4. Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>3.4.5. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>3.4.6. Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları</p>	<p>3.4.1. Eğitim Sayısı, Katılımcı Sayısı</p> <p>3.4.2. Eğitim Sayısı, Yararlanıcı Sayısı</p> <p>3.4.3. Düzenleme Önerisi Sayısı</p> <p>3.4.4. Toplantı Sayısı, Mevzuat Önerisi</p> <p>3.4.5. Toplantı Sayısı, Mevzuat Önerisi</p> <p>3.4.6. Personel Sayısı, Yararlanıcı Sayısı</p>

Eylem Alanı	Faaliyetler	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İlgili Kurum ve Kuruluşlar	Göstergeler
3.5. Bakım hizmetleri kalite standartlarının yaygınlaştırılması	<p>3.5.1. Yaşlı bireylere yönelik sunulan bakım hizmetlerinin kalite standartları çerçevesinde, ülke genelinde düzenli olarak değerlendirilmesine yönelik çalışmalar devam edecektir.</p> <p>3.5.2. Kalite standartları açısından iyileştirme ihtiyacı bulunan yaşlı bakım kuruluşlarına yönelik iyileştirme programları uygulanacaktır.</p> <p>3.5.3. Yaşlı bakım kuruluşlarında kalite standartlarına bağlı olarak gerçekleştirilen iyileştirmelerin etkilerini ölçmek üzere değerlendirme raporu hazırlanacaktır.</p>	<p>3.5.1. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı</p> <p>3.5.2. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı</p> <p>3.5.3. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı</p>	<p>3.5.1. Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>3.5.2. Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>3.5.3. Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları</p>	<p>3.5.1. Değerlendirilen Kuruluş Sayısı, Değerlendirici Sayısı</p> <p>3.5.2. İyileştirme Programına Alınan Kuruluş Sayısı</p> <p>3.5.3. Kuruluş Sayısı, Rapor Sayısı</p>

Eylem Alanı	Faaliyetler	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İlgili Kurum ve Kuruluşlar	Göstergeler
3.6. Finansal sürdürülebilirlik açısından ulusal bakım güvence modeli oluşturulmasına yönelik çalışmalar gerçekleştirilmesi	3.6.1. Uzun süreli bakımın finansmanı konusunda uluslararası örnekler incelenerek değerlendirme raporu hazırlanacaktır. 3.6.2. Uzun süreli bakım güvence sisteminin ülkemiz açısından değerlendirilmesine yönelik ilgili tarafların katılımıyla bir çalıştay gerçekleştirilecektir.	3.6.1. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı 3.6.2. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	3.6.1. Sağlık Bakanlığı, Sosyal Güvenlik Kurumu, Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları 3.6.2. Sağlık Bakanlığı, Sosyal Güvenlik Kurumu, Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları	3.6.1. İncelenen Ülke Sayısı, Değerlendirme Raporu Sayısı 3.6.2. Çalıştay Sayısı, Katılımcı Sayısı, Çalıştay Sonuç Raporu

Eylem Alanı	Faaliyetler	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İlgili Kurum ve Kuruluşlar	Göstergeler
3.7. Yalnız yaşayan yaşlı bireylerin desteklenmesine yönelik tedbirlerin geliştirilmesi	3.7.1. Yalnız yaşadığı tespit edilen yaşlı bireylerin, sağlık hizmetlerine erişimini güçlendirmek için aile hekimleri aracılığıyla sağlık takipleri yapılarak tıbbi hizmet sunumu gerçekleştirilecektir. 3.7.2. Yalnız yaşadığı tespit edilen yaşlı bireylerin günlük ihtiyaçlarının sağlanmasına yönelik takipleri yapılarak hizmet sunumu gerçekleştirilecektir. 3.7.3. Yalnız yaşayan, ekonomik yoksunluk yaşayanlar dahil çoklu dezavantajlılığa sahip yaşlı kadınların güçlendirilmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır.	3.7.1. Sağlık Bakanlığı 3.7.2. Yerel Yönetimler 3.7.3. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı	3.7.1. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Sivil Toplum Kuruluşları 3.7.2. Sağlık Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Sivil Toplum Kuruluşları 3.7.3. Yerel Yönetimler, Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları	3.7.1. Takip Edilen Kişi Sayısı, Hizmet Alan Kişi Sayısı 3.7.2. Takip Edilen Kişi Sayısı, Hizmet Alan Kişi Sayısı 3.7.3. İhtiyaç Analizi Raporu

AMAÇ

Yaşlı bireylerin deneyimleriyle toplumsal hayata diğer herkesle birlikte katılımlarını güçlendirmek

TOPLUMSAL HAYATA KATILIM

Yaşlı bireylerin diğer herkes gibi toplumsal hayatta bağımsız bir şekilde yer alabilmeleri için tüm insan hak ve özgürlüklerinden yararlanmaları ve kendileriyle ilgili karar süreçlerine katılımı esastır. Yaşlı bireyler açısından toplumsal hayata katılımın bir diğer yönü ise yaş alma süreçlerinde edinilen deneyimlerin kuşaklararası dayanışma yoluyla paylaşılmasıdır.

Bu kapsamda yaşlı bireylerin fiziksel, bilişsel ve zihinsel kapasitelerinin korunması ve güçlendirilmesi ile yaşam kalitelerinin artırılması ve yaşamlarına ilişkin kararları bağımsız bir şekilde alabilmeleri elzemdir. Bu süreç, yaşlı bireylerin toplumsal hayata etkin katılımının sağlanması ve sosyal hayattan izole olmamaları açısından büyük önem taşımaktadır.

Öte yandan bireysel kapasitenin geliştirilmesi, belli yaş gruplarına veya dönemlerine indirgenemeyecek bir olgu olup yaşam boyu devam eden bir süreçtir. Bu yönüyle toplumsal hayata katılım, bireysel kapasitenin geliştirilmesini desteklemektedir. Toplumsal hayata katılım, yaşlı bireylerin aile

içindeki geleneksel rolleri gereği sağladıkları katkıların yanı sıra; sosyal, ekonomik, kültürel, sportif ve rekreasyonel faaliyetlere katılım yoluyla hem bireysel iyi olma hallerini sürdürülebilmelerine hem de toplumsal kalkınmaya katkı sağlar. Bu katkının sağlanabilmesi özellikle; yaşlı bireylerin yaşam deneyimlerini diğer nesillere aktarma ve hayat boyu öğrenme fırsatlarının güçlendirilmesi, gönüllük faaliyetlerine katılımlarının teşvik edilmesi ve istihdam imkânlarının yaşlı bireyler açısından çeşitlendirilmesi ile mümkündür.

Yaşlanma Vizyon Belgesi doğrultusunda hazırlanan Yaşlı Hakları Ulusal Eylem Planı (2023-2025) ile hayat boyu öğrenme fırsatlarının güçlendirilmesi, istihdam imkânlarının geliştirilmesi ve emekliliğe uyum çalışmalarının yürütülmesi, ekonomik güvenliğin güçlendirilmesi, gönüllülüğün teşvik edilmesi, yaşlı bireylerin sosyal, kültürel etkinlikler ile turizm, rekreasyon ve sportif faaliyetlere katılımının teşvik edilmesine yönelik tedbirlerin alınması amaçlanmaktadır.

HEDEF 1

Hayat boyu öğrenme fırsatlarının güçlendirilmesi

Eylem Alanı	Faaliyetler	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İlgili Kurum ve Kuruluşlar	Göstergeler
1.1. Okuryazarlığın artırılması	1.1.1. 50+ yaş ve üzeri bireylere yönelik okuryazarlık eğitimleri düzenlenecektir.	1.1.1. Millî Eğitim Bakanlığı	1.1.1. Sivil Toplum Kuruluşları	1.1.1. Eğitim Sayısı, Katılımcı Sayısı

Eylem Alanı	Faaliyetler	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İlgili Kurum ve Kuruluşlar	Göstergeler
1.2. Üçüncü yaş üniversitelerinin nitelik ve niceliğinin artırılması	1.2.1. Üçüncü yaş üniversitelerinin sistematik bir hâle getirilmesine/ kurumsallaşmasına yönelik çalışmalar gerçekleştirilecektir. 1.2.2. Üçüncü yaş üniversitelerine yaşlı bireylerin katılımının artırılmasına yönelik farkındalık çalışmaları yürütülecektir. 1.2.3. Üçüncü yaş üniversitelerinin ulusal düzeyde yaygınlaştırılması için çalışmalar gerçekleştirilecektir.	1.2.1. Yükseköğretim Kurulu 1.2.2. Yükseköğretim Kurulu 1.2.3. Yükseköğretim Kurulu, Üniversiteler	1.2.1. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Sivil Toplum Kuruluşları 1.2.2. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Sivil Toplum Kuruluşları 1.2.3. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Sivil Toplum Kuruluşları	1.2.1. Toplantı/ Çalıştay Sayısı, Önerilen Mevzuat Sayısı 1.2.2. Bilgilendirme ve Farkındalık Faaliyeti (toplantı, seminer, sosyal medya içeriği, kamu spotu, broşür vs.) Sayısı 1.2.3. Üçüncü Yaş Programı Olan Üniversite Sayısı, Yararlanıcı Sayısı

Eylem Alanı	Faaliyetler	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İlgili Kurum ve Kuruluşlar	Göstergeler
1.3. Yaşlı bireylere yönelik hayat boyu öğrenme fırsatlarının çeşitlendirilmesi	1.3.1. Halk eğitim merkezlerinde yaşlı bireylere yönelik eğitim içerikleri çeşitlendirilecektir. 1.3.2. Bölgesel ihtiyaçlar gözetilerek yaşlı bireylere yönelik hayat boyu öğrenme programları geliştirilecektir. 1.3.3. Yaşlı bireylerin dijital okuryazarlıklarını geliştirmeye yönelik eğitim programları düzenlenecektir.	1.3.1. Millî Eğitim Bakanlığı, Yerel Yönetimler 1.3.2. Millî Eğitim Bakanlığı, Yerel Yönetimler 1.3.3. Millî Eğitim Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Yerel Yönetimler	1.3.1. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Sivil Toplum Kuruluşları 1.3.2. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Sivil Toplum Kuruluşları 1.3.3. Sivil Toplum Kuruluşları	1.3.1. Oluşturulan Eğitim Programı Sayısı 1.3.2. Oluşturulan Program Sayısı 1.3.3. Oluşturulan Program Sayısı, Yararlanıcı Sayısı

HEDEF 2

İstihdam imkânlarının geliştirilmesi ve emekliliğe uyum çalışmalarının yürütülmesi

Eylem Alanı	Faaliyetler	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İlgili Kurum ve Kuruluşlar	Göstergeler
2.1. Yaşlı bireylerin mesleki becerilerinin güncel ihtiyaçlar doğrultusunda geliştirilmesi ve uyumlaştırılması	2.1.1. Yaşlı bireylerin işgücü piyasasında varlığını sürdürmesi için dijital beceriler, iş yaşamına uyum gibi konularda programlar yürütülecektir.	2.1.1. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü	2.1.1. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, Meslek Kuruluşları, Sivil Toplum Kuruluşları	2.1.1. Program/Eğitim/Kurs Sayısı, Katılımcı Sayısı
2.2. Mesleki danışmanlık ve işe yönlendirme hizmetlerinin geliştirilmesi	2.2.1. Mesleki danışmanlık ve işe yönlendirme hizmetlerinin yaş temelli uyumlaştırılmasına yönelik çalışmalar gerçekleştirilecektir.	2.2.1. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü	2.2.1. Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları	2.2.1. Yaşlı Bireylere Yönelik Web Tabanlı Olanlar Dahil Mesleki Danışmanlık Sayısı, Mesleki Danışmanlıktan Yararlanan Yaşlı Birey Sayısı, İş ve Meslek Danışmanlarına Verilen Eğitim Sayısı, Eğitimden Yararlanan İş ve Meslek Danışmanı Sayısı
2.3. Çalışma şartlarının yaş dostu bir anlayışla uyumlaştırılması	2.3.1. Çalışma yaşamında yaşa bağlı ortaya çıkan ihtiyaçların tespit edilmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır.	2.3.1. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	2.3.1. Meslek Kuruluşları, Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları	2.3.1. Toplantı Sayısı, İhtiyaç Analizi Raporu

Eylem Alanı	Faaliyetler	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İlgili Kurum ve Kuruluşlar	Göstergeler
2.4. Girişimcilik imkânlarının güçlendirilmesi	<p>2.4.1. Yaşlı bireylere yönelik girişimcilik eğitimleri verilecektir.</p> <p>2.4.2. Evde üretim yapan yaşlı bireylerin ürettikleri ürünlerin üretimi, pazarlanması ve satışı konularında destek verilmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır.</p>	<p>2.4.1. KOSGEB, Yerel Yönetimler</p> <p>2.4.2. Ticaret Bakanlığı, KOSGEB, Yerel Yönetimler</p>	<p>2.4.1. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Meslek Kuruluşları, Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>2.4.2. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, Üniversiteler, Meslek Kuruluşları, Sivil Toplum Kuruluşları</p>	<p>2.4.1. Eğitim Sayısı</p> <p>2.4.2. Toplantı Sayısı, Önerilen Düzenleme Sayısı</p>

Eylem Alanı	Faaliyetler	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İlgili Kurum ve Kuruluşlar	Göstergeler
2.5. Çalışma hayatında yaş ayrımcılığın önlenmesine yönelik çalışmalar yapılması	<p>2.5.1. Çalışma hayatında yaş ayrımcılığına yönelik mevzuat taraması gerçekleştirilecektir.</p> <p>2.5.2. Kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan personele yönelik hizmet içi eğitim programlarına çalışma hayatında yaş ayrımcılığının önlenmesi konusunda modül eklenecektir.</p>	<p>2.5.1. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı</p> <p>2.5.2. Tüm Kamu Kurum ve Kuruluşları</p>	<p>2.5.1. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu, Meslek Kuruluşları, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>2.5.2. Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları</p>	<p>2.5.1. Taranan Mevzuat Sayısı, Mevcut Durum Raporu</p> <p>2.5.2. Hizmet İçi Eğitim Sayısı, Katılımcı Sayısı</p>

Eylem Alanı	Faaliyetler	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İlgili Kurum ve Kuruluşlar	Göstergeler
2.6. Emekliliğe uyum çalışmalarının yürütülmesi	<p>2.6.1. Yaşlılık öncesi dönemde (45-65 yaş arası dönem) emekliliğe uyum ve ikinci işe hazırlık konularında kurslar düzenlenecektir.</p>	<p>2.6.1. Millî Eğitim Bakanlığı</p>	<p>2.6.1. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü, Yerel Yönetimler, Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları</p>	<p>2.6.1. Kurs Sayısı, Katılımcı Sayısı</p>

HEDEF 3

Ekonomik güvenliğin güçlendirilmesi

Eylem Alanı	Faaliyetler	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İlgili Kurum ve Kuruluşlar	Göstergeler
3.1. Sosyal koruma tedbirlerinin geliştirilmesi	3.1.1. Sosyal yardımların yaşlı bireylerin yaşa bağlı olarak ya da güncel gelişmeler doğrultusunda ortaya çıkan ihtiyaçlarına göre çeşitlendirilmesi sağlanacaktır.	3.1.1. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Yerel Yönetimler	3.1.1. Sivil Toplum Kuruluşları	3.1.1. Sosyal Yardım Programı Sayısı, Yararlanıcı Sayısı

HEDEF 4

Gönüllülüğün teşvik edilmesi

Eylem Alanı	Faaliyetler	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İlgili Kurum ve Kuruluşlar	Göstergeler
4.1. Yaşlı bireylerin gönüllülük faaliyetlerine katılımının teşvik edilmesi	<p>4.1.1. Gönüllülük faaliyetleri konusunda farkındalık çalışmaları gerçekleştirilecektir.</p> <p>4.1.2. Yaşlı bireylerin toplum yararına programlarda görev almalarına yönelik mevzuat çalışması yapılacaktır.</p> <p>4.1.3. Yaşlı bireylerin ilgi ve yeteneklerine uygun ortamlarda gönüllü olarak hizmet verebilmeleri amacıyla dernek kurmalarının teşvik edilmesine ilişkin farkındalık artırıcı faaliyetlerin gerçekleştirilmesine yönelik çalışmalar yürütülecektir.</p>	<p>4.1.1. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı</p> <p>4.1.2. Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü</p> <p>4.1.3. İçişleri Bakanlığı</p>	<p>4.1.1. Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>4.1.2. Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>4.1.3. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Sivil Toplum Kuruluşları</p>	<p>4.1.1. Bilgilendirme ve Farkındalık Faaliyeti (toplantı, seminer, sosyal medya içeriği, kamu spotu, broşür vs.) Sayısı</p> <p>4.1.2. Toplantı/ Çalıştay Sayısı, Katılımcı Sayısı, Önerilen Mevzuat Sayısı</p> <p>4.1.3. Toplantı Sayısı, Bilgilendirme ve Farkındalık Faaliyeti (toplantı, seminer, sosyal medya içeriği, kamu spotu, broşür vs.) Sayısı</p>

Eylem Alanı	Faaliyetler	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İlgili Kurum ve Kuruluşlar	Göstergeler
4.2. Yaşlı bireylere yönelik hizmetlerde gönüllülüğün teşvik edilmesi	<p>4.2.1. Yaşlı bireylere yönelik hizmet alanlarında gönüllülük faaliyetlerinin teşvik edilmesine ilişkin farkındalık çalışmaları gerçekleştirilecektir.</p>	<p>4.2.1. Gençlik ve Spor Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı, Üniversiteler</p>	<p>4.2.1. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Sivil Toplum Kuruluşları</p>	<p>4.2.1. Toplantı Sayısı, Katılımcı Sayısı, Bilgilendirme ve Farkındalık Faaliyeti (toplantı, seminer, sosyal medya içeriği, kamu spotu, broşür vs.) Sayısı</p>

Eylem Alanı	Faaliyetler	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İlgili Kurum ve Kuruluşlar	Göstergeler
4.3. Kuşaklararası dayanışmanın teşvik edilmesi	<p>4.3.1. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından uygulanan Aile Eğitim Programı'na yaşlı bireylerle iletişim, kuşaklararası dayanışma ve gönüllülüğün önemine ilişkin modül/bölüm eklenmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır.</p> <p>4.3.2. Kuşaklararası iletişim ve dayanışmanın teşvik edilmesine ilişkin farkındalık faaliyetleri gerçekleştirilecektir.</p> <p>4.3.3. Aile içi iletişimin güçlendirilmesi için aile danışmanlığı hizmetlerinin etkinliği artırılabacaktır.</p> <p>4.3.4. Geleneksel oyunların yeni nesillere aktarılmak üzere anlatıldığı 'Oyun Heybesi' kitabı, yaşlı bireylerin katılımıyla hazırlanarak yayınlanacaktır.</p> <p>4.3.5. Yaşayan Kitabeler: Türk Dünyası Sözlüğü Tarih Projesi kapsamında 'Nesilden Nesile İnsan Öyküleri' belgesel serisi hazırlanarak yayınlanacaktır.</p>	<p>4.3.1. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı</p> <p>4.3.2. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Üniversiteler</p> <p>4.3.3. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı</p> <p>4.3.4. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı</p> <p>4.3.5. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı</p>	<p>4.3.1. Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>4.3.2. Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>4.3.3. Türkiye Belediyeler Birliği, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>4.3.4. Millî Eğitim Bakanlığı, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>4.3.5. TRT, Film Yapımcıları Meslek Birliği, Sivil Toplum Kuruluşları</p>	<p>4.3.1. Modül Sayısı</p> <p>4.3.2. Bilgilendirme ve Farkındalık Faaliyeti (toplantı, seminer, sosyal medya içeriği, kamu spotu, broşür vs.) Sayısı</p> <p>4.3.3. Personel Sayısı, Yararlanıcı Sayısı</p> <p>4.3.4. Kitap Sayısı</p> <p>4.3.5. Belgesel Sayısı</p>

HEDEF 5

Yaşlı bireylerin sosyal, kültürel etkinlikler ile turizm, rekreasyon ve sportif faaliyetlere katılımının teşvik edilmesi

Eylem Alanı	Faaliyetler	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İlgili Kurum ve Kuruluşlar	Göstergeler
5.1. Yaşlı bireylerin sosyal, kültürel etkinlikler ile turizm, rekreasyon faaliyetlerine katılımının teşvik edilmesine yönelik çalışmalar yapılması	<p>5.1.1. Erişilebilir kütüphane ve müze uygulamalarının yaygınlaştırılması çalışmaları yapılacaktır.</p> <p>5.1.2. Yaş dostu turizm konusunu da içerecek şekilde erişilebilir turizm kongresi düzenlenecektir.</p> <p>5.1.3. Yaşlı bireylerin sosyal ve kültürel aktivitelere katılımını teşvik etmek üzere uygulanan indirim ve muafiyetlerin bilinirliğinin artırılmasına yönelik bilgilendirme ve farkındalık çalışmaları gerçekleştirilecektir.</p> <p>5.1.4. Yaşlı bireylerin sosyal ve kültürel aktivitelere katılımını teşvik etmek üzere uygulanan indirim ve muafiyetlerin kapsamının genişletilmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır.</p> <p>5.1.5. Yaşlı bireylerin psiko-sosyal yönden desteklenmelerine ilişkin bireysel olarak yapabilecekleri sanatla terapi uygulamaları başta olmak üzere farklı terapi uygulamalarına ilişkin araçların geliştirilmesine yönelik çalışmalar yürütülecektir.</p>	<p>5.1.1. Kültür ve Turizm Bakanlığı</p> <p>5.1.2. Kültür ve Turizm Bakanlığı</p> <p>5.1.3. Kültür ve Turizm Bakanlığı</p> <p>5.1.4. Kültür ve Turizm Bakanlığı</p> <p>5.1.5. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı</p>	<p>5.1.1. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>5.1.2. Yerel Yönetimler, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>5.1.3. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Yerel Yönetimler, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>5.1.4. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Yerel Yönetimler, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>5.1.5. Üniversiteler, Yerel Yönetimler, Sivil Toplum Kuruluşları</p>	<p>5.1.1. Erişilebilir Müze ve Kütüphane Sayısı</p> <p>5.1.2. Kongre Sayısı, Katılımcı Sayısı, Sonuç Raporu</p> <p>5.1.3. Bilgilendirme ve Farkındalık Faaliyeti (toplantı, seminer, sosyal medya içeriği, kamu spotu, broşür vs.) Sayısı</p> <p>5.1.4. Toplantı Sayısı, Katılımcı Sayısı, Önerilen Düzenleme Sayısı</p> <p>5.1.5. Sesli Günce Sayısı, Video Sayısı, Faaliyet Kitabı Sayısı, Geliştirilen Eğitim Modülü Sayısı, Geliştirilen Açık ve Uzaktan Eğitim Platformu Sayısı</p>

Eylem Alanı	Faaliyetler	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İlgili Kurum ve Kuruluşlar	Göstergeler
5.2. Yaşlı bireylerin sportif faaliyetlere katılımı konusunda farkındalık çalışmaları yapılması	<p>5.2.1. Toplum temelli ve yerel bazlı yaşlı bireylere yönelik egzersiz programları geliştirilecektir.</p> <p>5.2.2. Yaşlı bireylerin spor müsabakalarına izleyici olarak katılımlarının teşvik edilmesine yönelik indirim ve muafiyet sağlanması çalışmaları yapılacaktır.</p> <p>5.2.3. Yaşlı bireylerin spor ve fiziksel aktivite yapabileceği parkların sayısı arttırılacaktır.</p>	<p>5.2.1. Gençlik ve Spor Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Yerel Yönetimler</p> <p>5.2.2. Gençlik ve Spor Bakanlığı</p> <p>5.2.3. Yerel Yönetimler</p>	<p>5.2.1. Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>5.2.2. Spor Federasyonları, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>5.2.3. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Sivil Toplum Kuruluşları</p>	<p>5.2.1. Yaşlılar İçin Toplum Temelli Egzersiz ve Fiziksel Aktivite Programlarını İçeren Rehber, Kitap, Broşür ve Kitapçık Sayısı, Yaşlı Bireylere Yönelik Egzersiz Programı Uygulayan Merkez Sayısı, Yararlanıcı Sayısı</p> <p>5.2.2. Toplantı Sayısı, Katılımcı Sayısı, Önerilen Düzenleme Sayısı</p> <p>5.2.3. Park Sayısı</p>

Eylem Alanı	Faaliyetler	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İlgili Kurum ve Kuruluşlar	Göstergeler
5.3. Sportif faaliyetlerin yaşlı bireyler açısından uyumlaştırılmasına ve çeşitlendirilmesine yönelik çalışmalar yapılması	<p>5.3.1. Sosyal hizmet kuruluşlarında yaşlı bireylere uygun sportif faaliyetleri içeren programlar geliştirilecektir.</p> <p>5.3.2. Yaşlı bireylerde fiziksel aktivitelere yönelik rehber oluşturulacaktır.</p> <p>5.3.3. Huzurevlerinde yaşamlarını sürdüren yaşlı bireylerin katılımıyla Bocce turnuvaları düzenlenecektir.</p>	<p>5.3.1. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı</p> <p>5.3.2. Gençlik ve Spor Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı</p> <p>5.3.3. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı</p>	<p>5.3.1. Gençlik ve Spor Bakanlığı, Yerel Yönetimler, Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>5.3.2. Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>5.3.3. Sivil Toplum Kuruluşları</p>	<p>5.3.1. Geliştirilen Program Sayısı, Yararlanıcı Sayısı</p> <p>5.3.2. Rehber Sayısı</p> <p>5.3.3. Düzenlenen Turnuva Sayısı</p>

Eylem Alanı	Faaliyetler	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İlgili Kurum ve Kuruluşlar	Göstergeler
5.4. Yaşlılık alanında bakım turizminin geliştirilmesi	<p>5.4.1. İlgili mevcut mevzuatın uyumlaştırılması da göz önünde bulundurularak bakım turizminin teşvik edilmesine ilişkin mevzuat hazırlanacaktır.</p>	<p>5.4.1. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı</p>	<p>5.4.1. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı, Sivil Toplum Kuruluşları</p>	<p>5.4.1. Toplantı Sayısı, Katılımcı Sayısı</p>

AMAÇ

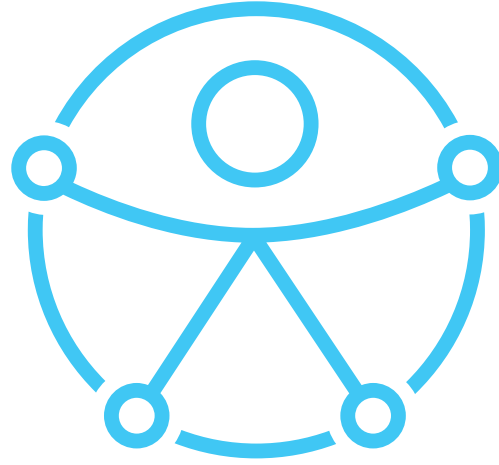
İçermeci toplum anlayışıyla her yaş için erişilebilir ortamları sağlamak

Yaş dostu ve erişilebilir ortamlar, felsefe olarak yaşlı bireyler dâhil herkesin aktif ve bağımsız yaşayabilmesine olanak sağlayan güvenli bir çevrenin varlığını işaret etmektedir. Aynı zamanda yaşlı bireyler de dâhil olmak üzere herkes için yaşam kalitesi, sağlık, katılım ve güvenliğe yönelik tedbirlerin alınmasını ve yaygınlaştırılmasını gerektirmektedir. Yaş dostu ve erişilebilir ortamların oluşturulması; yapı, hizmetler ve ürünlerin yaşlı bireyler için erişilebilirliğinin sağlanması ile mümkündür.

Şehirlerin ve insan yerleşimlerin kapsayıcı, güvenli ve dayanıklı kılınması; kapsayıcı toplum olmanın ve

sürdürülebilir kalkınmanın temel unsurlarındandır. Bu unsurların hayata geçirilmesi için yaşlı bireyler dâhil tüm kesimlerin ihtiyaçları gözetilerek özellikle yol güvenliğinin geliştirilmesi; herkesin güvenli, uygun fiyatlı, erişilebilir ve sürdürülebilir ulaşım sistemlerine erişiminin sağlanması; kapsayıcı ve erişilebilir yeşil alanlara ve kamu alanlarına erişimlerinin güvence altına alınması gerekmektedir.

Yaşlanma Vizyon Belgesi doğrultusunda hazırlanan Yaşlı Hakları Ulusal Eylem Planı (2023-2025) ile yapıları çevre, ulaşım sistemleri ile bilgi ve iletişim teknolojilerinde erişilebilirliğin yaygınlaştırılmasına yönelik tedbirlerin alınması amaçlanmaktadır.

**HERKES İÇİN YAŞ
DOSTU VE ERİŞİLEBİLİR
ORTAMLAR**

HEDEF 1

Yapılı çevre, ulaşım sistemleri ile bilgi ve iletişim teknolojilerinde erişilebilirliğin yaygınlaştırılması

Eylem Alanı	Faaliyetler	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İlgili Kurum ve Kuruluşlar	Göstergeler
1.1. Yapılı çevrede erişilebilirliğin yaygınlaştırılması	<p>1.1.1. Erişilebilirlik konusunda kamuda çalışan teknik personele eğitimler verilecektir.</p> <p>1.1.2. Yerel yönetimlere yönelik farklı temalarda Erişilebilirlik Atölyeleri düzenlenecektir.</p> <p>1.1.3. Kentsel dönüşüm kapsamında yaş dostu kentler bakış açısı gözetilmesine ilişkin farkındalık çalışmaları yapılacaktır.</p> <p>1.1.4. Erişilebilirlik mevzuat ve standartlarının tek bir mevzuat çerçevesinde birleştirilmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır.</p> <p>1.1.5. Erişilebilirlik Kılavuzunun kullanımı ülke genelinde yaygınlaştırılacaktır.</p> <p>1.1.6. Açık alanlara ilişkin Erişilebilirlik Kılavuzu oluşturulacaktır.</p> <p>1.1.7. Uyarlanabilir konut uygulamaları konusunda sempozyum düzenlenecektir.</p> <p>1.1.8. Yaşlı bireylerin yapılı çevre ile ulaşım sistemlerinde karşılaşılabileceği kaza risklerinin azaltılması konusunda tedbirlerin geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır.</p> <p>1.1.9. Yaşlı bakım kuruluşlarında kaza risklerinin azaltılmasına yönelik tasarım kriterleri geliştirilecek ve rehber hazırlanacaktır.</p> <p>1.1.10. Yapı Denetiminde Erişilebilirliği Kontrol Etmeye Yetkili Kişi Sertifikası alınmasının zorunlu hâle getirilmesi için mevzuat çalışması yapılacaktır.</p>	<p>1.1.1. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı</p> <p>1.1.2. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı</p> <p>1.1.3. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı</p> <p>1.1.4. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı</p> <p>1.1.5. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı</p> <p>1.1.6. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı</p> <p>1.1.7. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Toplu Konut İdaresi</p> <p>1.1.8. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı</p> <p>1.1.9. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı</p> <p>1.1.10. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı</p>	<p>1.1.1. Tüm Kamu Kurum ve Kuruluşları, Türkiye Belediyeler Birliği, Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>1.1.2. Türkiye Belediyeler Birliği, Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>1.1.3. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Yerel Yönetimler, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>1.1.4. Cumhurbaşkanlığı, Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>1.1.5. Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>1.1.6. Türkiye Belediyeler Birliği, Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>1.1.7. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Yerel Yönetimler, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>1.1.8. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>1.1.9. Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>1.1.10. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Türk Standardları Enstitüsü, Sivil Toplum Kuruluşları</p>	<p>1.1.1. Eğitim Sayısı, Katılımcı Sayısı</p> <p>1.1.2. Eğitim Sayısı, Katılımcı Sayısı</p> <p>1.1.3. Toplantı Sayısı, Katılımcı Sayısı</p> <p>1.1.4. Toplantı/Çalıştay Sayısı, Sonuç Raporu, Önerilen Mevzuat Sayısı</p> <p>1.1.5. Web Sayfasına Erişim Sayısı</p> <p>1.1.6. Oluşturulan Kılavuz Sayısı</p> <p>1.1.7. Sempozyum Sayısı, Katılımcı Sayısı, Sonuç Raporu</p> <p>1.1.8. Odak Toplantı/Çalıştay Sayısı, Sonuç Raporu</p> <p>1.1.9. Geliştirilen Kriter Sayısı, Rehber Sayısı</p> <p>1.1.10. Toplantı/Çalıştay Sayısı, Katılımcı Sayısı, Önerilen Mevzuat Sayısı</p>

Eylem Alanı	Faaliyetler	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İlgili Kurum ve Kuruluşlar	Göstergeler
1.2. Ulaşım sistemlerinin erişilebilirliğinin güçlendirilmesi	<p>1.2.1. Erişilebilir ücretsiz şehir içi transfer hizmetlerinin yaşlı bireyler için geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır.</p> <p>1.2.2. Erişilebilir taksi uygulamaları konusunda iyi uygulama örneklerine yönelik araştırma yapılacaktır.</p> <p>1.2.3. Yaşlı bireyler için akıllı ulaşım sistemlerinin geliştirilmesine yönelik ihtiyaç analizi yapılacaktır.</p> <p>1.2.4. Ulaşım hizmetlerinde görevli personele yaşlı bireylere yönelik tutum ve iletişim eğitimleri verilecektir.</p> <p>1.2.5. Şehirlerarası ulaşım terminalleri ve mola noktalarında yaşlı bireyler için çözümler geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır.</p> <p>1.2.6. Ulaşım sistemlerinde dijital okuryazarlığı olmayan yaşlı bireyler için biletleme, bilgilendirme gibi hizmetlere erişimi sağlayan çözümler geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır.</p>	<p>1.2.1. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı</p> <p>1.2.2. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı</p> <p>1.2.3. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı</p> <p>1.2.4. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Türkiye Belediyeler Birliği</p> <p>1.2.5. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı</p> <p>1.2.6. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı</p>	<p>1.2.1. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>1.2.2. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>1.2.3. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>1.2.4. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>1.2.5. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>1.2.6. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Sivil Toplum Kuruluşları</p>	<p>1.2.1. Odak Toplantı/ Çalıştay Sayısı, Katılımcı Sayısı, Rapor Sayısı</p> <p>1.2.2. İyi Uygulama Örneği Sayısı, Rapor Sayısı</p> <p>1.2.3. Çalıştay/Toplantı Sayısı, Katılımcı Sayısı, Rapor Sayısı</p> <p>1.2.4. Eğitim Sayısı, Katılımcı Sayısı</p> <p>1.2.5. Toplantı Sayısı, Katılımcı Sayısı, Rapor Sayısı</p> <p>1.2.6. Toplantı Sayısı, Katılımcı Sayısı, Rapor Sayısı</p>

Eylem Alanı	Faaliyetler	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İlgili Kurum ve Kuruluşlar	Göstergeler
1.3. Bilgi ve iletişim teknolojilerinin erişilebilirliğinin güçlendirilmesi	<p>1.3.1. Kamu kurumlarının web sayfalarının erişilebilirliğini artırmaya yönelik çalışmalar yapılacaktır.</p> <p>1.3.2. E-devlet hizmetlerinden yaşlı bireylerin yararlanmasını sağlayacak erişilebilirlik ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik çalışma yapılacaktır.</p> <p>1.3.3. Acil durum çağrı hizmetlerinden yaşlı bireylerin yararlanmasını sağlayacak erişilebilirlik ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik çalışma yapılacaktır.</p> <p>1.3.4. Bankacılık hizmetlerinden yaşlı bireylerin yararlanmasını sağlayacak erişilebilirlik ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik çalışma yapılacaktır.</p> <p>1.3.5. Yaşlı bireylere hizmet veren bakım kuruluşlarının teknolojik altyapısı geliştirilecek ve Dijital Bahar Odaları yaygınlaştırılacaktır.</p>	<p>1.3.1. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı</p> <p>1.3.2. Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi</p> <p>1.3.3. İçişleri Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı</p> <p>1.3.4. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu</p> <p>1.3.5. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı</p>	<p>1.3.1. Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>1.3.2. Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>1.3.3. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>1.3.4. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>1.3.5. Sivil Toplum Kuruluşları</p>	<p>1.3.1. Erişilebilirlik Atölyesi: Web Erişilebilirliği Sayısı, Toplantı Sayısı, Katılımcı Sayısı</p> <p>1.3.2. Toplantı Sayısı, Katılımcı Sayısı</p> <p>1.3.3. Toplantı Sayısı, Katılımcı Sayısı, Rapor Sayısı</p> <p>1.3.4. Toplantı Sayısı, Katılımcı Sayısı, Rapor Sayısı</p> <p>1.3.5. Dijital Bahar Odası Sayısı</p>

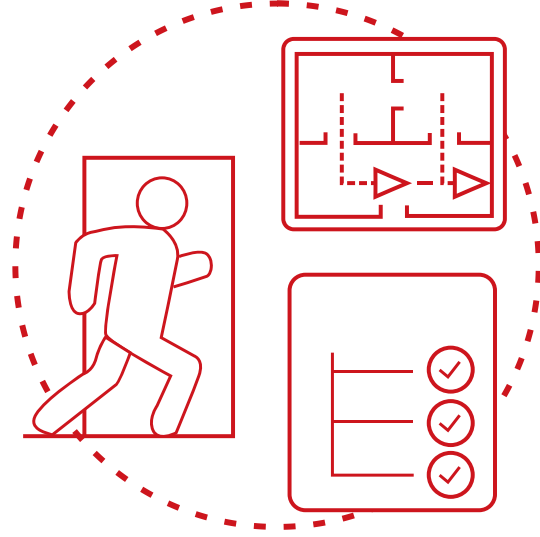
Eylem Alanı	Faaliyetler	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İlgili Kurum ve Kuruluşlar	Göstergeler
1.4. Erişilebilirliğin görünürlüğünün artırılması	<p>1.4.1. Toplumun tüm kesimleri tarafından erişilebilirlik konusunda etkinliklerin yapılacağı “Erişilebilirlik Günü” belirlenecektir.</p> <p>1.4.2. Erişilebilirlik Logosunun bilinirliğini artırmaya yönelik farkındalık faaliyetleri yapılacaktır.</p>	<p>1.4.1. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı</p> <p>1.4.2. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı</p>	<p>1.4.1. Tüm Kamu Kurum ve Kuruluşları, Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>1.4.2. Tüm Kamu Kurum ve Kuruluşları, Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları</p>	<p>1.4.1. Erişilebilirlik Günü İlan Edilmesi, Farkındalık Kampanyası Sayısı</p> <p>1.4.2. Farkındalık Kampanyası Sayısı</p>

Eylem Alanı	Faaliyetler	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İlgili Kurum ve Kuruluşlar	Göstergeler
1.5. Erişilebilir ve yaş dostu düzenlemelerin güncel gelişmeler doğrultusunda geliştirilmesi	<p>1.5.1. İklim değişikliği, erişilebilirlik uygulamalarında yöresel farklılıklara uygun malzeme kullanımı, demografik ve aile yapısına göre çeşitlenen konut tasarımları gibi temalarda toplantı düzenlenecektir.</p> <p>1.5.2. Farklı erişilebilirlik uygulamalarına yönelik iyi uygulama örnekleri araştırılacaktır.</p> <p>1.5.3. Yerel yönetimler düzeyinde erişilebilir ve yaş dostu çevre düzenlemeleri kapsamında iyi uygulamalar ve deneyim paylaşımlarının yapıldığı toplantılar düzenlenecektir.</p> <p>1.5.4. Ürün ve hizmetlerin evrensel tasarım ilkesi anlayışıyla her yaşa uygun olarak geliştirilmesinin teşvik edilmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır.</p>	<p>1.5.1. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Türkiye Belediyeler Birliği</p> <p>1.5.2. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı</p> <p>1.5.3. Türkiye Belediyeler Birliği</p> <p>1.5.4. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı</p>	<p>1.5.1. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>1.5.2. Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>1.5.3. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>1.5.4. İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları, Türk Standardları Enstitüsü, Sivil Toplum Kuruluşları</p>	<p>1.5.1. Tematik Toplantı Sayısı, Katılımcı Sayısı</p> <p>1.5.2. İyi Uygulama Örneği Sayısı, Rapor Sayısı</p> <p>1.5.3. Toplantı Sayısı, Katılımcı Sayısı, Rapor Sayısı</p> <p>1.5.4. Toplantı Sayısı, Katılımcı Sayısı</p>

AMAÇ

Afet ve insani bakımdan acil durumlarda yaşlı bireyler açısından içermeci yaklaşımla koruma ve müdahale anlayışını güçlendirmek

AFET VE İNSANİ BAKIMDAN ACİL DURUMLAR

Yaşlı bireyler afet ve insani bakımdan acil durumlardan diğer bireylere göre daha fazla etkilenmektedir. Bunun yanı sıra afet ve insani bakımdan acil durumlar öncesi, sırası ve sonrası için yapılacak planlamaların yaşlı bireylerin kendi içindeki çeşitlilikleri de dikkate alınarak kapsayıcı bir anlayışla oluşturulması gerekmektedir. Bu planlamaların oluşturulmasında yaşlı bireylerin yaşam tecrübeleri doğrultusunda katılımlarının sağlanması da elzemdir.

Afet ve insani bakımdan acil durumlarda yaşlı bireylerin korunması, temel hizmetlere erişimlerinin farklılaşan ihtiyaçları da gözetilerek sağlanmasının yanı sıra; yaşlı bireylerin afet ve insani bakımdan acil durumlar karşısında güçlendirilmelerine yönelik çalışmaların gerçekleştirilmesi hayati bir öneme sahiptir. Yaşlı bireyler, ilgili kurum ve kuruluşlar ile alanda çalışan profesyonellerin farkındalık, bilgilendirme ve bilinçlendirme faaliyetleri yoluyla kapasitelerinin artırılması; afet ve insani bakımdan acil durumlarda yaşlılık kapsayıcı çözümlerin oluşturulabilmesini sağlayan yaş dostu anlayışın geliştirilebilmesine katkı sağlayacaktır.

Hareket kısıtlılığı, yavaş tepki süresi, demans veya diğer bilişsel yetersizlikler, kronik hastalıklar, teknoloji kullanım kapasiteleri gibi yaşlılık ile birlikte ortaya çıkan durumların söz konusu çözümlerin oluşturulmasında dikkate alınması afet ve insani bakımdan acil durumların yaşlı bireyler üzerindeki etkilerinin en aza indirilmesinde önem taşımaktadır.

Afet ve insani bakımdan acil durumlara ilişkin önleme, müdahale ve yeniden inşa çalışmalarının hak temelli, erişilebilir ve yaşlı bireylerin bağımsız yaşamlarını destekleyecek şekilde ele alınmasının bir diğer unsuru da gerekli bütçenin tahsis edilmesi ve yaşa dayalı ayrıştırılmış verilerin sağlanmasıdır.

Yaşlanma Vizyon Belgesi doğrultusunda hazırlanan Yaşlı Hakları Ulusal Eylem Planı (2023-2025) ile afet ve insani bakımdan acil durumlara ilişkin planlama ve uygulamaların yaşlı bireyleri içerecek şekilde düzenlenmesine yönelik tedbirlerin alınması amaçlanmaktadır.

HEDEF 1

Afet ve insani bakımdan acil durumlara ilişkin planlama ve uygulamaların yaşlı bireyleri içerecek şekilde düzenlenmesi

Eylem Alanı	Faaliyetler	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İlgili Kurum ve Kuruluşlar	Göstergeler
1.1. Afet ve insani bakımdan acil durumlara ilişkin bilgilendirme ve farkındalık çalışmaları gerçekleştirilmesi	<p>1.1.1. Afet ve insani bakımdan acil durumlar öncesi, sırası ve sonrasında yaşlı bireylerin “kendine yardım” ilkesi doğrultusunda farkındalığının artırılmasına ilişkin çalışmalar yürütülecektir.</p> <p>1.1.2. Müdahale ve sonrası süreçlerde verilen eğitimlere yaşlı bireyler ile iletişimi güçlendirme konusunda bir modül eklenecektir.</p> <p>1.1.3. Yaşlı bireylere yönelik tahliye rehberi, afet ve acil durum öncesi ve sonrası için bilgilendirme kılavuzları hazırlanacaktır.</p> <p>1.1.4. Yaşlı bireylerin çoğunlukla buldukları yerler başta olmak üzere toplu alanlarda (hastane, bakım kuruluşu, kamu binaları vb.) yaşlı bireyler, aileleri ve bakıcıları ile tatbikat çalışmaları yapılacaktır.</p>	<p>1.1.1. Afet ve Acil Durum Başkanlığı</p> <p>1.1.2. Afet ve Acil Durum Başkanlığı</p> <p>1.1.3. Afet ve Acil Durum Başkanlığı</p> <p>1.1.4. Afet ve Acil Durum Başkanlığı</p>	<p>1.1.1. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>1.1.2. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>1.1.3. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>1.1.4. İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları, Sivil Toplum Kuruluşları</p>	<p>1.1.1. Bilgilendirme ve Farkındalık Faaliyeti (toplantı, seminer, sosyal medya içeriği, kamu spotu, broşür vs.) Sayısı</p> <p>1.1.2. Eklenen Modül Sayısı</p> <p>1.1.3. Kılavuz Sayısı</p> <p>1.1.4. Tatbikat Sayısı</p>

Eylem Alanı	Faaliyetler	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İlgili Kurum ve Kuruluşlar	Göstergeler
1.2. Afet ve acil durumlara ilişkin yaş dostu planlama ve uygulamaların geliştirilmesi	<p>1.2.1. Her bir acil durum için tedbirler, tahliye sistemleri ve yeniden iyileştirme süreçlerine ilişkin standardizasyon ve mevzuat çalışması yapılacaktır.</p> <p>1.2.2. Yaşamını cihaza bağlı sürdüren yaşlı bireylerin tahliyesine yönelik tedbirler geliştirilmesi için çalışmalar yapılacaktır.</p> <p>1.2.3. Afet ve insani bakımdan acil durumlarda ve sonrasında yönlendirme ve bilgilendirme yapılmasını sağlayacak uygulamaların yaşlılık kapsayıcı bir şekilde geliştirilmesine yönelik çalışma yapılacaktır.</p> <p>1.2.4. Afet ve insani bakımdan acil durumlarda müdahale ve sonrasında kullanılmak üzere yaşlı birey hakkında kişisel bilgilerin (konum, iletişim bilgisi, hastalık, ilaç ve deste cihazları vb.) yer aldığı bir sistem geliştirilmesi için çalışmalar yapılacaktır.</p> <p>1.2.5. Acil barınma alanlarında bakım ihtiyacı olan yaşlı bireyler için geçici bakım merkezi oluşturulmasına yönelik çalışmalar yapılacaktır.</p> <p>1.2.6. Yaşlılık kapsayıcı Afet ve Acil Durum Planları oluşturulacak, mevcut Afet ve Acil Durum Planları yaşlılık kapsayıcı şekilde güncellenecektir.</p>	<p>1.2.1. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Afet ve Acil Durum Başkanlığı</p> <p>1.2.2. Sağlık Bakanlığı, Afet ve Acil Durum Başkanlığı</p> <p>1.2.3. Afet ve Acil Durum Başkanlığı</p> <p>1.2.4. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı</p> <p>1.2.5. Afet ve Acil Durum Başkanlığı</p> <p>1.2.6. Tüm Kamu Kurum ve Kuruluşları</p>	<p>1.2.1. İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>1.2.2. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>1.2.3. İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>1.2.4. İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>1.2.5. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>1.2.6. Afet ve Acil Durum Başkanlığı, Sivil Toplum Kuruluşları</p>	<p>1.2.1. Odak Toplantı Sayısı, Önerilen Mevzuat Sayısı</p> <p>1.2.2. Toplantı Sayısı, Katılımcı Sayısı, Rapor Sayısı, Materyal Sayısı, Tedbir Planı</p> <p>1.2.3. Uygulama Sayısı</p> <p>1.2.4. Oluşturulan Sistem Sayısı</p> <p>1.2.5. Toplantı Sayısı, Katılımcı Sayısı, Çalışma ve Uygulama Planı</p> <p>1.2.6. Oluşturulan Afet ve Acil Durum Plan Sayısı, Güncellenen Afet ve Acil Durum Plan Sayısı</p>

YAŞLI HAKLARI

AMAÇ

Yaş ayrımcılığıyla mücadele ederek yaşlı bireylerin haklarını güçlendirmek

İnsan haklarının evrensel niteliği; cinsiyeti, yaşı, dini, engellilik durumu ve diğer farklılıkları ne olursa olsun insan haklarının tüm bireyler için gerçekleştirilmesini gerektirir. Bu çerçevede yaşlı bireylerin de tüm insan hak ve özgürlüklerinden yararlanmaları esastır. Ancak yaşlı bireyler her ne kadar toplumsal mirasın taşıyıcıları olarak değer görüyor olsa da yaşa dayalı önyargı ve kalıp yargılara bağlı olarak ayrımcılığa uğrayabilmekte, hak ihlalleri durumunda gerekli olan mekanizmalara erişimde sorunlar yaşayabilmekte ve hatta sömürü, şiddet, ihmal, istismar ve kötü muameleye maruz kalabilmektedir. Yaşlı bireylerin haklarının gerçekleştirilmesini sınırlandıran bu durumlar günümüzde insan hakları meselesi olarak görülmeye ve dolayısıyla yaşlılık alanındaki politika ve uygulamalar hak temelli bir anlayışla oluşturulmaya başlanmıştır.

İnsan onuruna yaraşır bir yaşam sürmenin ön koşullarından biri, kişilerin yaşamları hakkında kendi kararlarını verebilmesidir. Yaşlı bireyler

açısından bu durum yaşa ve deneyimlere bağlı olarak farklılaşmakla birlikte; zihinsel işlevlerdeki azalmalar, yaşlılığa bağlı ortaya çıkan unutkanlık, demans, Alzheimer gibi durumların görülmeye başlanması yaşlı bireylerin kendi kararlarını vermelerini güçleştirmektedir. Yaşlı bireylerin bu gibi durumlarda fiil ehliyetinin sınırlandırılması söz konusu olabilmektedir. Fiil ehliyetinin tamamıyla sınırlandırılması yerine kişilerin kendi kararlarını vermeleri, ifade etmeleri ve bu kararları uygulamaları konusunda destek olacak bir sistemin kurulması yaşlı bireylerin insan onuruna yaraşır bir hayat sürmeleri açısından elzemdir.

Özellikle hak ihlali durumunda başvuru mekanizmalarının yaşlı bireyler açısından uygun uyumlaştırmalara yeterince sahip olmaması, bu hizmetlerin yüksek maliyetli ve uzun süreli olması; yaşlı bireylerin bu hizmetler konusunda yeterli bilgiye sahip olmamaları adalet hizmetlerine erişimlerini güçleştirmektedir.

Yaşlı bireylerin sömürü, şiddet, ihmal, istismar ve kötü muamelelere ilişkin farkındalıklarının düşük olmasının yanı sıra; bu durumlara müdahalelerin yetersiz olması da yaşlı bireylerin insan onuruna yaraşır bir hayat sürmelerinin önünde engel teşkil etmektedir.

Bununla birlikte; yaşlı bireylerin kendi içerisinde cinsiyet, dil, din, ırk, yerleşim yeri gibi farklılıklarının olması çoklu ayrımcılığa sebep olabilmektedir. Yaşlı kadınların yaşlı erkeklere göre hayat boyu eğitim ve istihdam da dahil toplumsal hayata katılımında maruz kaldığı ayrımcılık, kadınların yaşlılıkta sosyal ve ekonomik imkânlardan görece daha az faydalanmasına neden olabilmektedir. Bunun yanı sıra kentsel bölgelerdeki yaşlı bireyler ile kırsal bölgelerdeki yaşlı bireylerin hizmetlere erişimi açısından da farklılıklar bulunmaktadır.

Yaşlı bireylerin hak temelli bir anlayışla tüm insan hak ve özgürlüklerinden yararlanabilmeleri için yaşa dayalı ayrımcılıkla mücadelede gerekli mevzuat düzenlemelerinin yapılması; hem toplumsal düzeyde hem de yaşlı bireyler nezdinde alana ilişkin farkındalığın artırılması; yaşlı bireylerin diğer bireylerle insan hak ve özgürlüklerinden eşit şekilde yararlanabilmesi için politika, program ve hizmetlerin tasarım, uygulama, izleme ve değerlendirme süreçlerinde gözetilmesi; bu süreçte yaşlı bireylerin kendi içindeki çeşitlilikleri doğrultusunda ortaya çıkan farklılaşan ihtiyaçlarının dikkate alınması ve

dahası yaşlı bireylerin karar süreçlerine katılımları önem arz etmektedir.

Yaşlanma Vizyon Belgesi doğrultusunda hazırlanan Yaşlı Hakları Ulusal Eylem Planı (2023-2025) ile yaşlı haklarının korunması ve güçlendirilmesi, yaş ayrımcılığıyla mücadele edilmesi, yaşlı bireylerin adalet hizmetlerine erişiminin güçlendirilmesi, ihmal, istismar, sömürü ve şiddet gibi insan onur ve haysiyetini zedeleyici muamelelerden korunmalarına yönelik tedbirlerin alınması amaçlanmaktadır.

HEDEF 1

Yaşlı haklarının korunması ve güçlendirilmesi

Eylem Alanı	Faaliyetler	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İlgili Kurum ve Kuruluşlar	Göstergeler
1.1. Yaşlılık konusunun tüm sektörlerde anaakımlaştırılması ve hak temelli yaklaşımın yaygınlaştırılması konusunda çalışmalar yapılması	<p>1.1.1. Üst düzey politika belgelerinin hazırlanması ve uygulanmasında yaşlılık konusu gözetilecektir.</p> <p>1.1.2. Yaşlılığın anaakımlaştırılmasına yönelik rehber hazırlanacaktır.</p> <p>1.1.3. Kamu kurum ve kuruluşlarına yönelik yaşlılık konusunun anaakımlaştırılması için farkındalık çalışmaları yapılacaktır.</p> <p>1.1.4. Yerel yönetimlere yönelik yaşlılık konusunun anaakımlaştırılması için farkındalık çalışmaları yapılacaktır.</p>	<p>1.1.1. Tüm Kamu Kurum ve Kuruluşları</p> <p>1.1.2. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı</p> <p>1.1.3. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı</p> <p>1.1.4. Türkiye Belediyeler Birliği, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı</p>	<p>1.1.1. Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>1.1.2. Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>1.1.3. İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları, Yerel Yönetimler, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>1.1.4. Sivil Toplum Kuruluşları</p>	<p>1.1.1. Toplantı Sayısı, Katılımcı Sayısı, Yaşlılık Kapsayıcı Politika Belgesi Sayısı</p> <p>1.1.2. Rehber Sayısı</p> <p>1.1.3. Odak Toplantı Sayısı</p> <p>1.1.4. Odak Toplantı Sayısı</p>

Eylem Alanı	Faaliyetler	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İlgili Kurum ve Kuruluşlar	Göstergeler
1.2. Yaşlı hakları konusunda bilgilendirme ve farkındalığın artırılması	<p>1.2.1. Yaşlı hakları konusunda bir eğitim modülü oluşturulacaktır.</p> <p>1.2.2. Kamu kurum ve kuruluşlarında görev alan personele yönelik yaşlı hakları konusunda eğitimler düzenlenecektir.</p> <p>1.2.3. Kamu kurum ve kuruluşları tarafından sunulan hizmetler hakkında yaşlı bireylerde ve ailelerinde farkındalık oluşturmak üzere erişilebilir formatlarda tanıtım faaliyetleri gerçekleştirilecektir.</p> <p>1.2.4. Kamu kurum ve kuruluşları tarafından sunulan hizmetler hakkında yaşlı bireylere yönelik erişilebilir yönlendirme ve danışmanlık sistemi güçlendirilecektir.</p> <p>1.2.5. Yaşlı bireylerin hakları ve başvuru mekanizmaları konusunda bilgilendirilmesine yönelik faaliyetler yürütülecektir.</p> <p>1.2.6. Yaşlı bireyler ve yakınlarına yönelik olarak yaşlılık döneminin fırsatları ve olumlu taraflarına ilişkin bilinçlendirme faaliyetleri gerçekleştirilecektir.</p>	<p>1.2.1. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı</p> <p>1.2.2. Tüm Kamu Kurum ve Kuruluşları</p> <p>1.2.3. Tüm Kamu Kurum ve Kuruluşları</p> <p>1.2.4. İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları, Yerel Yönetimler, Üniversiteler</p> <p>1.2.5. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu, Kamu Denetçiliği Kurumu</p> <p>1.2.6. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı</p>	<p>1.2.1. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu, Kamu Denetçiliği Kurumu, Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>1.2.2. Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>1.2.3. Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>1.2.4. Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>1.2.5. İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>1.2.6. Tüm Kamu Kurum ve Kuruluşları, Sivil Toplum Kuruluşları</p>	<p>1.2.1. Toplantı/ Çalıştay Sayısı, Katılımcı Sayısı, Eğitim Modülü Sayısı</p> <p>1.2.2. Eğitim Sayısı, Katılımcı Sayısı</p> <p>1.2.3. Bilgilendirme ve Farkındalık Faaliyeti (toplantı, seminer, sosyal medya içeriği, kamu spotu, broşür vs.) Sayısı</p> <p>1.2.4. Yararlanıcı Sayısı</p> <p>1.2.5. Bilgilendirme ve Farkındalık Faaliyeti (toplantı, seminer, sosyal medya içeriği, kamu spotu, broşür vs.) Sayısı</p> <p>1.2.6. Bilgilendirme ve Farkındalık Faaliyeti (toplantı, seminer, sosyal medya içeriği, kamu spotu, broşür vs.) Sayısı</p>

Eylem Alanı	Faaliyetler	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İlgili Kurum ve Kuruluşlar	Göstergeler
1.3. Yaşlı bireylerin politika oluşturma ve uygulama süreçlerine ilişkin karar mekanizmalarına katılımının güçlendirilmesi	<p>1.3.1. Yaşlılık alanında çalışan STK'ların kapasitelerinin güçlendirilmesine yönelik çalışmalar gerçekleştirilecektir.</p> <p>1.3.2. Hak temelli savunuculuk faaliyetlerinin teşvik edilmesine yönelik farkındalık çalışmaları gerçekleştirilecektir.</p> <p>1.3.3. Yaşlı bireylerin sivil toplum kuruluşlarına katılımları teşvik edilecektir.</p> <p>1.3.4. Yerel yönetimlerde yaşlı meclisleri artırılacak ve etkinleştirilecektir.</p>	<p>1.3.1. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı</p> <p>1.3.2. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı</p> <p>1.3.3. Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>1.3.4. Çevre, şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı</p>	<p>1.3.1. Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>1.3.2. Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>1.3.3. İçişleri Bakanlığı</p> <p>1.3.4. Yerel Yönetimler, Sivil Toplum Kuruluşları</p>	<p>1.3.1. Toplantı Sayısı, Katılımcı STK Sayısı</p> <p>1.3.2. Toplantı Sayısı, Katılımcı Sayısı, Bilgilendirme ve Farkındalık Faaliyeti, (toplantı, seminer, sosyal medya içeriği, kamu spotu, broşür vs.) Sayısı</p> <p>1.3.3. Bilgilendirme ve Farkındalık Faaliyeti (toplantı, seminer, sosyal medya içeriği, kamu spotu, broşür vs.), Sivil Toplum Kuruluşları Yaşlı Üye Sayısı</p> <p>1.3.4. Yaşlı Meclis Sayısı, Yaşlı Meclisleri Üye Sayısı</p>

HEDEF 2

Yaş ayrımcılığıyla mücadele edilmesi

Eylem Alanı	Faaliyetler	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İlgili Kurum ve Kuruluşlar	Göstergeler
2.1. Yaş ayrımcılığıyla mücadele konusunda mevzuat çalışmaları yapılması	<p>2.1.1. Ulusal mevzuatın yaş temelli ayrımcılık açısından gözden geçirilmesi ve ilgili düzenlemelerin gerçekleştirilmesine yönelik çalışmalar yürütülecektir.</p> <p>2.1.2. Yaşlı bireyler açısından vasilik sisteminin gözden geçirilmesine ve yaşlı bireylerin kendi içerisindeki çeşitliliği dikkate alınarak destekli karar verme uygulaması için model geliştirme çalışmaları yürütülecektir.</p> <p>2.1.3. Vasilik sisteminin etkin bir şekilde izlenmesi ve denetlenmesine yönelik bir mekanizmanın geliştirilmesine ilişkin çalışmalar yürütülecektir.</p> <p>2.1.4. 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 122. maddesi ile düzenlenen nefret ve ayrımcılık suçu kapsamına yaş temelli ayrımcılığın da eklenmesine yönelik çalışmalar gerçekleştirilecektir.</p>	<p>2.1.1. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu, Kamu Denetçiliği Kurumu</p> <p>2.1.2. Adalet Bakanlığı</p> <p>2.1.3. Adalet Bakanlığı</p> <p>2.1.4. Adalet Bakanlığı</p>	<p>2.1.1. Tüm Kamu Kurum ve Kuruluşları, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>2.1.2. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu, Kamu Denetçiliği Kurumu, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>2.1.3. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu, Kamu Denetçiliği Kurumu, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>2.1.4. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Sivil Toplum Kuruluşları</p>	<p>2.1.1. Taranan Mevzuat Sayısı, Oluşturulan Çalışma Grubu Sayısı, Önerilen Mevzuat Değişikliği Sayısı</p> <p>2.1.2. Çalıştay/ Toplantı Sayısı, Katılımcı Sayısı, Sonuç Raporu</p> <p>2.1.3. Çalıştay/ Toplantı Sayısı, Katılımcı Sayısı, Sonuç Raporu</p> <p>2.1.4. Çalıştay/ Toplantı Sayısı, Katılımcı Sayısı, Sonuç Raporu</p>

Eylem Alanı	Faaliyetler	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İlgili Kurum ve Kuruluşlar	Göstergeler
2.2. Yaş ayrımcılığıyla mücadele konusunda uluslararası iş birliği geliştirilmesi	<p>2.2.1. Birleşmiş Milletler tarafından yaşlılık alanında bir insan hakları sözleşmesinin oluşturulmasına yönelik çalışmalara katkı ve katılım sağlanacaktır.</p> <p>2.2.2. Yaşlılık alanındaki politika ve uygulamaların geliştirilmesine yönelik olarak ilgili uluslararası kuruluşlarla iş birlikleri güçlendirilecektir.</p>	<p>2.2.1. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı</p> <p>2.2.2. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı</p>	<p>2.2.1. İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu, Kamu Denetçiliği Kurumu, Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>2.2.2. İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları, Üniversiteler, Yaşlılık Alanında Faaliyet Gösteren Ulusal ve Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları</p>	<p>2.2.1. Toplantı Sayısı, Rapor Sayısı</p> <p>2.2.2. Toplantı Sayısı, Rapor Sayısı, Uluslararası/üstü Proje Sayısı</p>

Eylem Alanı	Faaliyetler	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İlgili Kurum ve Kuruluşlar	Göstergeler
2.3. Yaşlı bireylerin medyada temsiline ilişkin çalışmalar yapılması	<p>2.3.1. Medyanın izlenmesine ilişkin çalışmaların yaşlılık kapsayıcı bir şekilde gerçekleştirilmesine yönelik çalışmalar gerçekleştirilecektir.</p> <p>2.3.2. Geleneksel ve yeni medyanın yaşlı haklarını destekleyici ve duyarlılık kazandırıcı rol üstlenmesi amacıyla iş birliği ve koordinasyon toplantıları gerçekleştirilecektir.</p> <p>2.3.3. Dijital medyada yaşlı bireylerin katılımının desteklenmesine yönelik çalışmalar gerçekleştirilecektir.</p> <p>2.3.4. Medya organlarında yaşlılar, yaşlılık ve yaşlanmaya dair farkındalığı arttıran yayınları teşvik edici çalışmalar yapılacaktır.</p>	<p>2.3.1. Radyo ve Televizyon Üst Kurulu</p> <p>2.3.2. Radyo ve Televizyon Üst Kurulu</p> <p>2.3.3. Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kurumu</p> <p>2.3.4. Radyo ve Televizyon Üst Kurulu</p>	<p>2.3.1. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>2.3.2. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>2.3.3. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>2.3.4. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları</p>	<p>2.3.1. Rapor Sayısı</p> <p>2.3.2. Toplantı Sayısı, Katılımcı Sayısı</p> <p>2.3.3. Bilgilendirme ve Farkındalık Faaliyeti, (toplantı, seminer, sosyal medya içeriği, kamu spotu, broşür vs.) Sayısı, Eğitim Sayısı</p>

HEDEF 3

Yaşlı bireylerin adalet hizmetlerine erişiminin güçlendirilmesi

Eylem Alanı	Faaliyetler	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İlgili Kurum ve Kuruluşlar	Göstergeler
3.1. Yaşlı bireylerin adalete erişimi konusunda farkındalık çalışmaları yapılması	<p>3.1.1. Adli sistem içerisinde görevli personele yönelik yaşlı bireylerle iletişim konusunda eğitimler verilecektir.</p> <p>3.1.2. Mevzuat, mahkeme kararları vb. metinler başta olmak üzere adli hizmetlere ilişkin bilgi ve belgelerin basitleştirilmiş veya kolay okunur dâhil olmak üzere uygun iletişim biçem ve araçlarıyla sunulmasına yönelik çalışmalar yapılacaktır.</p> <p>3.1.3. Yaşlıların hak ehliyetleri hakkında bilgilendirilme faaliyetleri gerçekleştirilecektir.</p>	<p>3.1.1. Adalet Bakanlığı</p> <p>3.1.2. Adalet Bakanlığı</p> <p>3.1.3. Adalet Bakanlığı</p>	<p>3.1.1. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>3.1.2. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>3.1.3. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Sivil Toplum Kuruluşları</p>	<p>3.1.1. Eğitim Sayısı, Katılımcı Sayısı</p> <p>3.1.2. Toplantı Sayısı, Katılımcı Sayısı, Erişilebilir Formatta Oluşturulan Materyal Sayısı</p> <p>3.1.3. Toplantı Sayısı, Katılımcı Sayısı, Bilgilendirme ve Farkındalık Faaliyeti (toplantı, seminer, sosyal medya içeriği, kamu spotu, broşür vs.) Sayısı</p>

Eylem Alanı	Faaliyetler	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İlgili Kurum ve Kuruluşlar	Göstergeler
3.2. Yaşlı bireylerin adli süreçlerde haklarını kullanırken yaşlarına uygun uyumlaştırmaların sağlanmasına yönelik tedbirlerin alınması	<p>3.2.1. Adli hizmet süreçlerinden yaşlı bireylerin etkin bir şekilde yararlanmasına yönelik çalışmalar gerçekleştirilecektir.</p> <p>3.2.2. Adli görüşme odalarının yaygınlaştırılmasına ve etkin olarak kullanılmasına yönelik çalışmalar gerçekleştirilecektir.</p> <p>3.2.3. Yaşlı mağdurlara yönelik hukuki süreçler hakkında yönlendirme ve danışmanlık hizmeti verilmesine yönelik çalışmalar yürütülecektir.</p> <p>3.2.4. Adliyelerde görev yapan meslek personeli sayısının artırılmasına ve mevcut personele yaşlı bireylerle çalışma konusunda farkındalık eğitimleri verilmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır.</p> <p>3.2.5. Adli süreç boyunca yaşlı mağdurlara psiko-sosyal destek hizmetleri etkin bir şekilde sunulacaktır.</p>	<p>3.2.1. Adalet Bakanlığı</p> <p>3.2.2. Adalet Bakanlığı</p> <p>3.2.3. Adalet Bakanlığı</p> <p>3.2.4. Adalet Bakanlığı</p> <p>3.2.5. Adalet Bakanlığı</p>	<p>3.2.1. Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>3.2.2. Türkiye Adalet Akademisi, Türkiye Barolar Birliği, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>3.2.3. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Türkiye Barolar Birliği, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>3.2.4. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>3.2.5. İçişleri Bakanlığı, Türkiye Barolar Birliği, Sivil Toplum Kuruluşları</p>	<p>3.2.1. Yapılan Düzenleme Sayısı</p> <p>3.2.2. Adli Görüşme Odası Kurulan Adliye Sayısı, Yararlanıcı Sayısı, Hakim, Savcı ve Avukatlara Yönelik Gerçekleştirilen Eğitim Sayısı, Katılımcı Sayısı</p> <p>3.2.3. Faydalanıcı Sayısı</p> <p>3.2.4. Adliyelerde Görev Yapan Meslek Personeli Sayısı, Eğitim Sayısı, Katılımcı Sayısı</p> <p>3.2.5. Psiko-sosyal Destek Hizmetinden Yararlanan Kişi Sayısı</p>

HEDEF 4

Yaşlı bireylerin ihmal, istismar, sömürü ve şiddet gibi insan onur ve haysiyetini zedeleyici muamelelerden korunması

Eylem Alanı	Faaliyetler	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İlgili Kurum ve Kuruluşlar	Göstergeler
4.1. Yaşlı bireylerin ihmal, istismar, sömürü ve şiddet gibi insan onur ve haysiyetini zedeleyici muamelelerden korunmalarına ilişkin yaşlı bireylerin bilgilendirilme ve bilinçlendirilmesi	<p>4.1.1. Yaşlı bakım hizmeti veren kuruluşlarda görev yapan personel ile evde bakım yardımı kapsamında bakım veren bireylere yönelik yaşlı bireylerin ihmal, istismar, sömürü ve şiddet gibi konularda eğitimler düzenlenecektir.</p> <p>4.1.2. Tüm sektörler açısından yaşlı bireylerin ihmal, istismar, sömürü ve şiddet gibi insan onur ve haysiyetini zedeleyici muamelelerden korunmalarına yönelik farkındalık artırıcı çalışmalar yürütülecektir.</p>	<p>4.1.1. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı</p> <p>4.1.2. İçişleri Bakanlığı, Adalet Bakanlığı</p>	<p>4.1.1. Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>4.1.2. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu, Kamu Denetçiliği Kurumu, Sivil Toplum Kuruluşları</p>	<p>4.1.1. Eğitim Sayısı, Yararlanıcı Sayısı</p> <p>4.1.2. Bilgilendirme ve Farkındalık Faaliyeti (toplantı, seminer, sosyal medya içeriği, kamu spotu, broşür vs.) Sayısı</p>

Eylem Alanı	Faaliyetler	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İlgili Kurum ve Kuruluşlar	Göstergeler
4.2. Yaşlı bireylere yönelik ihmal, istismar, sömürü ve şiddet gibi insan onur ve haysiyetini zedeleyici muamelelerle mücadelede uygulamanın güçlendirilmesi	<p>4.2.1. Yaşlı bireylere yönelik ihmal, istismar, sömürü ve şiddet gibi insan onur ve haysiyetini zedeleyici muamelelerle mücadele konusunda mevzuat çalışmaları yapılacaktır.</p> <p>4.2.2. Yaşlı bireylere yönelik ihmal, istismar, sömürü ve şiddet gibi insan onur ve haysiyetini zedeleyici muameleler konusunda yaş bazında ayrıştırılmış veri elde edilmesine yönelik idari kayıt sistemleri güçlendirilecektir.</p>	<p>4.2.1. Adalet Bakanlığı</p> <p>4.2.2. İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları</p>	<p>4.2.1. İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>4.2.2. Sivil Toplum Kuruluşları</p>	<p>4.2.1. Gözden Geçirilen Mevzuat Sayısı, Önerilen Düzenleme Sayısı</p> <p>4.2.2. Yaş Bazında Ayrıştırılmış İdari Kayıt Sayısı</p>

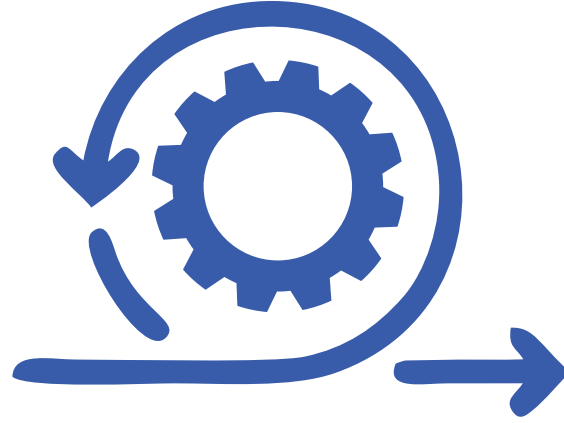

Eylem Alanı	Faaliyetler	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İlgili Kurum ve Kuruluşlar	Göstergeler
4.3. Yaşlı bireylerin ihmal, istismar, sömürü ve şiddet gibi insan onur ve haysiyetini zedeleyici muamelelere karşı güçlendirilmesi	<p>4.3.1. Yaşlı bireylere yönelik dijital finansal okuryazarlık eğitimleri düzenlenecektir.</p> <p>4.3.2. Yaşlı tüketicileri bilinçlendirmeye ve korumaya yönelik bilgilendirme ve farkındalık faaliyetleri gerçekleştirilecektir.</p> <p>4.3.3. Yaşlı bireylere yönelik psikolojik istismar farkındalığı eğitimleri verilecektir.</p>	<p>4.3.1. İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları</p> <p>4.3.2. Ticaret Bakanlığı</p> <p>4.3.3. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı</p>	<p>4.3.1. Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>4.3.2. İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>4.3.3. Sivil Toplum Kuruluşları</p>	<p>4.3.1. Eğitim Sayısı, Katılımcı Sayısı, Eğitim Etki Analiz Raporu</p> <p>4.3.2. Bilgilendirme ve Farkındalık Faaliyeti (toplantı, seminer, sosyal medya içeriği, kamu spotu, broşür vs.) Sayısı</p> <p>4.3.3. Eğitim Sayısı, Yararlanıcı Sayısı, Eğitim Etki Analiz Raporu</p>

AMAÇ

Koordinasyon anlayışını ve veriye dayalı izleme kapasitesini geliştirmek

UYGULAMA VE İZLEME

Ülkemizde son yıllarda nüfusun hızla yaşlanması ile yaşlılık alanındaki çalışmalar hız kazanmıştır. Aktif ve sağlıklı bir yaşlanma süreci ile yaşlı bireylerin toplumsal hayatın tüm alanlarına etkin, güvenli ve bağımsız bir şekilde katılmalarını sağlamak üzere bu alandaki çalışmaların ortak ve bütüncül bir anlayışla oluşturulması, yürütülmesi ve izlenmesine ihtiyaç bulunmaktadır. Bu doğrultuda; yaşlı bireylerin diğer bireylerle birlikte tüm haklardan yararlanabilmelerini temin etmek açısından ülkemizin yaşlılık alanındaki ulusal politikasını ortaya koyan Yaşlanma Vizyon Belgesi, ilgili tüm tarafların iş birliği ile hazırlanmıştır. Söz konusu belge ülkemizde yaşlı bireylerin haklarının korunması ve geliştirilmesi konusunda yapılması gerekenlere yön verecek bir politika belgesidir.

Yaşlılığın çok sektörlü bir alan olması nedeniyle tüm kamu kurum ve kuruluşlarına bu Vizyon'un hayata

geçirilmesi için önemli sorumluluklar düşmektedir. Bu sorumlulukların ilki; politika ve uygulamaların tüm kamu kurum ve kuruluşları tarafından Yaşlanma Vizyon Belgesi doğrultusunda katılımcı ve güçlü bir koordinasyon anlayışıyla geliştirilmesidir. Diğeri ise bu politika ve uygulamaların yaşlı bireylerin hayatına yansıma düzeyini izlemek üzere yaşa dayalı ayrıştırılmış, geçerli ve güvenilir veri ve istatistiklerin oluşturulmasıdır.

Aynı zamanda; kamu kurum ve kuruluşlarının, nüfusun demografik niteliklerini yaşa dayalı ayrıştırarak ele alması, mevcut durumu bu temellerde analiz etmesi, geleceğe yönelik planlamaları da yine bu veriler ışığında şekillendirmesi önem arz etmektedir. Bu kapsamda yaşlılığa ilişkin sektörel bazdaki ulusal ve uluslararası gösterge izleme süreçlerine tüm paydaşların etkin katılımının sağlanması ve ülkemizde yaşlılık alanındaki mevcut

durum analizi ile geleceğe yönelik projeksiyonların etkili bir şekilde ortaya koyulması hedeflenmektedir.

Yaşa dayalı ayrıştırılmış verinin güncel, karşılaştırılabilir ve güvenilir şekilde sağlanmasıyla birlikte, Yaşlanma Vizyon Belgesi izleme süreçlerinin çok taraflı ve katılımcı bir anlayışla koordine edilmesi, bu kapsamda Vizyon Belgesi'nin uygulama sürecine ilişkin etkin izleme ve değerlendirme mekanizmalarının oluşturulması öngörülmektedir.

Yaşlanma Vizyon Belgesi doğrultusunda hazırlanan Yaşlı Hakları Ulusal Eylem Planı (2023-2025) ile politika oluşturma ve uygulamanın izlenmesine yönelik veri ve istatistiklerin geliştirilmesi ile politika oluşturma ve izleme süreçlerinin çok taraflı ve katılımcı bir anlayışla koordine edilmesine yönelik tedbirlerin alınması amaçlanmaktadır.

HEDEF 1

Politika oluşturma ve uygulamanın izlenmesine yönelik veri ve istatistiklerin geliştirilmesi

Eylem Alanı	Faaliyetler	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İlgili Kurum ve Kuruluşlar	Göstergeler
1.1. Yaşlılık alanında araştırmaların gerçekleştirilmesi	<p>1.1.1. Türkiye Yaşlılık Profili Araştırması gerçekleştirilecektir.</p> <p>1.1.2. Yaşlı bireylerin yaşamlarını huzurevlerinde sürdürme nedenlerine ilişkin araştırma yapılacaktır.</p>	<p>1.1.1. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı</p> <p>1.1.2. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı</p>	<p>1.1.1. Türkiye İstatistik Kurumu, Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>1.1.2. Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları</p>	<p>1.1.1. Toplantı Sayısı, Araştırma Sayısı, Araştırma Sonuç Raporu</p> <p>1.1.2. Toplantı Sayısı, Mevcut Durum Raporu, Araştırma Sayısı, Araştırma Sonuç Raporu</p>

Eylem Alanı	Faaliyetler	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İlgili Kurum ve Kuruluşlar	Göstergeler
1.2. Tüm sektörler açısından uluslararası karşılaştırma yapabilmeye uygun, yaşa dayalı ayrıştırılmış verilerin sağlanmasına ilişkin çalışmalar gerçekleştirilmesi	<p>1.2.1. Tüm sektörlerle uluslararası karşılaştırma yapabilmeye uygun, yaşa dayalı ayrıştırılmış verilerin sağlanmasına ilişkin farkındalık toplantıları gerçekleştirilecektir.</p> <p>1.2.2. Yaşlanmaya ilişkin uluslararası göstergeler ile uyumlu verilerin oluşturulması ve paylaşılmasına ilişkin çalışmalar gerçekleştirilecektir.</p> <p>1.2.3. Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonu (UNECE) tarafından geliştirilen Aktif Yaşlanma Endeksi (AAI) kapsamında ulusal verilerin sağlanması ve uyumlaştırılmasına yönelik çalışmalar gerçekleştirilecektir.</p>	<p>1.2.1. Tüm Kamu Kurum ve Kuruluşları</p> <p>1.2.2. Tüm Kamu Kurum ve Kuruluşları</p> <p>1.2.3. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı</p>	<p>1.2.1. Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>1.2.2. Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>1.2.3. Türkiye İstatistik Kurumu, İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları, Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları</p>	<p>1.2.1. Toplantı Yapılan Kamu Kurum ve Kuruluşu Sayısı, Toplantı Sayısı, Katılımcı Sayısı</p> <p>1.2.2. Mevcut Durum Raporu, Toplantı Yapılan Kamu Kurum ve Kuruluşu Sayısı</p> <p>1.2.3. Odak Toplantı Sayısı, Katılımcı Sayısı, Mevcut Durum Raporu</p>

Eylem Alanı	Faaliyetler	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İlgili Kurum ve Kuruluşlar	Göstergeler
1.3. İller özelinde kısa, orta ve uzun vadeli yaşlanma programları oluşturulması	<p>1.3.1. 81 il düzeyinde istatistiki ve coğrafi bölge bazında ve ülke genelinde yaşlanma konusunda haritalama çalışması gerçekleştirilecektir.</p> <p>1.3.2. Yaşlanma konusunda haritalama çalışmasını yürütecek personele yönelik bilgilendirme kılavuzu hazırlanacak ve eğitim faaliyetleri gerçekleştirilecektir.</p> <p>1.3.3. İller özelinde kısa, orta ve uzun vadeli yaşlanma programları oluşturulması yönünde valilikler ve yerel yönetimlerle iş birliği çalışmaları gerçekleştirilecektir.</p>	<p>1.3.1. Türkiye İstatistik Kurumu, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı</p> <p>1.3.2. Türkiye İstatistik Kurumu, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı</p> <p>1.3.3. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı</p>	<p>1.3.1. Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>1.3.2. Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>1.3.3. Valilikler, Yerel Yönetimler, Sivil Toplum Kuruluşları</p>	<p>1.3.1. Toplantı Sayısı, Mevcut Haritalama Sistemine Eklenen Modül Sayısı</p> <p>1.3.2. Kılavuz Sayısı, Eğitim Sayısı, Katılımcı Sayısı</p> <p>1.3.3. Toplantı Sayısı, Katılımcı Sayısı, Oluşturulan İl Programı Sayısı</p>

Eylem Alanı	Faaliyetler	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İlgili Kurum ve Kuruluşlar	Göstergeler
1.4. Bağımsız izleme ve denetleme kurumlarına yapılan başvurulara ilişkin verilerin yaş temelinde ayrıştırılmış olarak elde edilmesi ve paylaşılması	<p>1.4.1. Bağımsız izleme ve denetleme kurumlarına yapılan başvurulara ilişkin verilerin yaş temelinde ayrıştırılmış olarak oluşturulması ve paylaşılmasına ilişkin çalışmalar yürütülecektir.</p>	<p>1.4.1. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu, Kamu Denetçiliği Kurumu</p>	<p>1.4.1. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Sivil Toplum Kuruluşları</p>	<p>1.4.1. Odak Toplantı Sayısı, Katılımcı Sayısı</p>

HEDEF 2

Politika oluşturma ve izleme süreçlerinin çok taraflı ve katılımcı bir anlayışla koordine edilmesi

Eylem Alanı	Faaliyetler	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İlgili Kurum ve Kuruluşlar	Göstergeler
2.1. Yaşlı Hakları İzleme ve Değerlendirme Kurulu'nun kurulması	<p>2.1.1. Yaşlı Hakları İzleme ve Değerlendirme Kurulu'nun kurulmasına ilişkin mevzuat çalışmaları tamamlanacaktır.</p> <p>2.1.2. Yaşlı Hakları İzleme ve Değerlendirme Kurulu bünyesinde oluşturulacak çalışma ve alt çalışma gruplarının aktif bir şekilde faaliyet göstermesi sağlanacaktır.</p>	<p>2.1.1. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı</p> <p>2.1.2. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Yaşlı Hakları İzleme ve Değerlendirme Kurulu Üyesi Kurum ve Kuruluşlar</p>	<p>2.1.1. Yaşlı Hakları İzleme ve Değerlendirme Kurulu Üyesi Kurum ve Kuruluşlar, Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>2.1.2. Yerel Yönetimler, Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşlar</p>	<p>2.1.1. Yayımlanan Mevzuat Sayısı</p> <p>2.1.2. Kurul Toplantı Sayısı, Oluşturulan Çalışma Grupları, Odak Toplantı Sayısı, Hazırlanan Rapor Sayısı</p>

Eylem Alanı	Faaliyetler	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İlgili Kurum ve Kuruluşlar	Göstergeler
2.2. Yaşlanma Vizyon Belgesinin eylem planlarıyla uygulanarak izlenmesi	<p>2.2.1. Yaşlı bireylere hizmet sunan tüm kuruluşlarda, Yaşlanma Vizyon Belgesi'ndeki politika süreçlerinin yönetimi ve uygulanmasına yönelik tematik toplantılar gerçekleştirilecektir.</p> <p>2.2.2. Yaşlı Hakları Ulusal Eylem Planı İzleme ve Değerlendirme Grubu'nun çalışma usul ve esaslarına ilişkin yönerge hazırlanacaktır.</p> <p>2.2.3. Eylem Planı'nın izlenmesine ilişkin olarak her bir politika alanında bilgi ve verilerin sorumlu taraflarca girilebileceği web tabanlı bir modül oluşturulacaktır.</p> <p>2.2.4. İzleme ve Değerlendirme Grubu tarafından 6 ayda bir web tabanlı modül aracılığıyla toplanan bilgi ve verilere dayalı olarak her bir politika alanında izleme ve değerlendirme raporu hazırlanacak ve Kurul Sekretaryasına sunulacaktır.</p> <p>2.2.5. Her bir politika alanını kapsayan ana rapor Kurul Sekretaryası tarafından hazırlanacaktır.</p>	<p>2.2.1. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Yaşlı Hakları İzleme ve Değerlendirme Kurulu Üyesi Kurum ve Kuruluşlar</p> <p>2.2.2. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Yaşlı Hakları İzleme ve Değerlendirme Kurulu Üyesi Kurum ve Kuruluşlar</p> <p>2.2.3. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Yaşlı Hakları İzleme ve Değerlendirme Kurulu Üyesi Kurum ve Kuruluşlar</p> <p>2.2.4. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Yaşlı Hakları İzleme ve Değerlendirme Kurulu Üyesi Kurum ve Kuruluşlar</p> <p>2.2.5. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Yaşlı Hakları İzleme ve Değerlendirme Kurulu Üyesi Kurum ve Kuruluşlar</p>	<p>2.2.1. Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>2.2.2. Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>2.2.3. Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>2.2.4. Sivil Toplum Kuruluşları</p> <p>2.2.5. Sivil Toplum Kuruluşları</p>	<p>2.2.1. Tematik Toplantı Sayısı, Katılımcı Sayısı, Toplantı Yapılan Kamu Kurum ve Kuruluşu Sayısı</p> <p>2.2.2. Yönergenin Yayımlanması</p> <p>2.2.3. Toplantı Sayısı, Web Tabanlı Modülün Oluşturulması</p> <p>2.2.4. Bilgi ve Veri Sağlayan Kurum ve Kuruluş Sayısı, Rapor Sayısı</p> <p>2.2.5. Ana Raporun Yayımlanması</p>

UYGULAMA YÖNTEMİ

Yaşlanma Vizyon Belgesi'nde belirlendiği üzere Yaşlı Hakları Ulusal Eylem Planı'nın temel uygulama yöntemi;

- Yaşlı bireylerin diğer bireylerle eşit şekilde politika, program ve hizmetlerden yararlanabilmesi için bu politika, program ve hizmetlerin tasarım, uygulama, izleme ve değerlendirme süreçlerinde yaşlılık konusunun gözetilmesi; bunun için gerekli olan bütçenin tahsis edilmesi; güncel, karşılaştırılabilir, güvenilir ve yaşa dayalı ayrıştırılmış verilerin tutulmasını gerektiren **anaakımlaştırma**;
- Yaşlılık konusunun ananakımlaştırılması sürecinde yaşlı bireylerin kendi içindeki çeşitlilikleri doğrultusunda ortaya çıkan farklılaşan ihtiyaçlarının dikkate alınmasını öngören çift yönlü yaklaşım;
- Etkili **koordinasyon** ve çok taraflı **iş birliği** ile temsilci kuruluşları aracılığı ile **yaşlı bireylerin katılımıdır**.

Yaşlı Hakları Ulusal Eylem Planı'nın tarafları; tüm kamu kurum ve kuruluşları ile yaşlılık alanında faaliyet gösterenler başta olmak üzere sivil toplum kuruluşları, özel kuruluşlar ve üniversitelerdir.

Yaşlanma Vizyon'un amaçlarına ulaşılabilmesi amacıyla hazırlanan Eylem Planı'nın uygulanmasının teşvik edilmesi ve izlenmesine ilişkin koordinasyon görevi Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından yürütülecektir.

İlgili koordinasyon faaliyetleri katılımcı, şeffaf ve adil bir yaklaşım çerçevesinde; açık iletişim kanalları ve etkin araçlar kullanılarak gerçekleştirilecektir.

Sivil toplum kuruluşlarının Eylem Planı'nda belirtilen hedeflere yönelik olarak birbirleriyle iş birliği içerisinde ortaya koyacakları çalışmalar özendirilecektir.

İZLEME VE DEĞERLENDİRME

Yaşlı Hakları Ulusal Eylem Planı'nda; Yaşlanma Vizyon Belgesi'nin **6 amacı** altında yer alan **16 hedefe** yönelik **51 eylem alanı** için **2023-2025** yıllarında gerçekleştirilecek **183 faaliyet** belirlenmiştir.

Yaşlı bireylerin haklarının korunması, geliştirilmesi ve güçlendirilmesi için; **tüm kamu kurum ve kuruluşlarının ve yaşlılık alanında en yüksek temsil gücünü haiz üç sivil toplum kuruluşunun üst düzey temsilcilerinden oluşan Yaşlı Hakları İzleme ve Değerlendirme Kurulu**, ülkemizde yaşlılık alanında **odak kurum olan Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı** koordinasyonunda, faaliyetlerin gerçekleştirilmesi, izlenmesi ve raporlanmasından sorumlu olacaktır.

Yaşlı Hakları İzleme ve Değerlendirme Kurulu çatısında oluşturulan **Yaşlı Hakları İzleme Çalışma Grubu** temsilcileri tarafından eylem planı kapsamında sorumlu oldukları faaliyetlere ilişkin bilgi ve veriler web tabanlı modüle işlenecektir.

Yaşlı Hakları İzleme Çalışma Grubu temsilcileri tarafından toplanan bilgi ve verilere dayalı olarak **yılda bir** her bir politika alanında izleme ve değerlendirme raporu hazırlanarak **Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı**'na sunulacaktır.

Her bir politika alanını içeren **ana rapor Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından hazırlanarak yayınlanacaktır**.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER
BAKANLIĞI